

Първо заседание

Петък, 25 декември 1964 г.

(Открито в 15 ч.)

(Към 15 часа в заседателната зала заемат места народните представители, членовете на Президиума на Народното събрание и на Министерския съвет.

В ложите за гости са заели места много обществени и културни дейци, ръководители на централни ведомства, трудещи се, както и български и чуждестранни журналисти.

В 15 ч. в официалните ложи заемат места първият секретар на Централния комитет на Българската комунистическа партия и председател на Министерския съвет Тодор Живков, председателят на Президиума на Народното събрание Георги Трайков, първият заместник-председател на Министерския съвет Живко Живков, заместник-председателите на Министерския съвет Станко Тодоров, Иван Михайлов и Пенчо Кубадински)

Председател Фердинанд Козовски: *(Звъни)* Другарки и другари народни представители! В заседателната зала присъствуват 270 народни представители. Налице е необходимият кворум. Откривам деветата сесия на Четвърто Народно събрание, свикана с указ № 767 от 17 декември 1964 г. на Президиума на Народното събрание.

Другарки и другари народни представители! На 26 ноември 1964 г. почина народният представител Йордан Маринов Татев, деен член на Българския земеделски народен съюз. Предлагам със ставане и едноминутно мълчание да почетем неговата светла памет. *(Всички стават в едноминутно мълчание)*

Другарки и другари народни представители! Бюрото предлага в дневния ред на настоящата сесия на Народното събрание да бъдат включени за разглеждане законопроекти, внесени от Президиума на Народното събрание и от Министерския съвет, предложение от парламентарните групи на

Българската комунистическа партия и Българския земеделски народен съюз и някои други въпроси, както следва:

1. Законопроект за държавния народностопански план на Народна република България за 1965 г.

2. Законопроект за бюджета на Народна република България за 1965 г.

3. Законопроект за утвърждаване на указите, издадени от Президиума на Народното събрание за времето от 11 септември до 24 декември 1964 г.

4. Законопроект за изменение на Закона за всеобщата военна служба в Народна република България.

5. Законопроект за изменение на чл. 50 от Закона за пенсиите.

6. Законопроект за изменение на Закона за наемите

7. Предложение на парламентарните групи на БКП и БЗНС за промени в състава на постоянни комисии.

8. Доклад на Комисията по проверка на изборите за проведени частични избори за народни представители.

9. Полагане клетва от новоизбраните народни представители.

10. Отчет на парламентарната делегация на Народното събрание, посетила Афганистан.

Другарите народни представители, които са съгласни да бъдат приети за разглеждане в настоящата сесия въпросите, както бяха прочетени, моля да гласуват. Мнозинство, приема се единодушно.

Другарки и другари народни представители! Макар че законопроектите за плана и бюджета за 1965 г. са два отделни законопроекта, Бюрото предлага, както е установена практиката в последните години, разискванията по тях да станат заедно. Ораторите, които се запишат за изказване, ще разглеждат единия и другия въпрос съвместно, тъй като тези два законопроекта са тясно свързани помежду си. Гласуването обаче ще стане поотделно.

Има ли друго предложение?—Няма. Които от народните представители са съгласни с предложената процедура за разглеждане на двата законопроекта, моля да гласуват. Мнозинство, приема се.

Пристъпваме към т. 1 и 2 от дневния ред на сесията, а именно:

Разглеждане на законопроектите за държавния народностопански план и за бюджета на Народна република България за 1965 г.

(Съгласно чл. 75, ал. III от Правилника за вътрешния ред на Народното събрание прилагат се законопроектите за

държавния народностопански план и за бюджета на Народна република България за 1965 г.:

ЗАКОНОПРОЕКТ

за държавния народностопански план на Народна република България за 1965 г.

РАЗДЕЛ ПЪРВИ

1. Въз основа на чл. 17, т. 6 от Конституцията на Народна република България Народното събрание утвърждава държавния народностопански план за развитие на народното стопанство през 1965 г. по следните основни показатели:

1. По промишлеността

2. Общият обем на промишлената продукция на планираната промишленост да нарасне с 9,9% в сравнение с очакваното изпълнение за 1964 г.

3. Производството на някои по-важни промишлени изделия в натурално изражение да достигне:

електрическа енергия	10080	млн. квтч
каменни въглища	28660	хил. тона
стомана	575	"
прокат от черни метали	443	"
електролитна мед	24	"
олово	91,5	"
цинк	62	"
акумулатори оловни	850	хил. броя
трактори (вкл. самоходни шаси)	3912	броя
електрокари	17550	"
стругове	3426	"
електротелфери	22950	"
радиоапарати	135	хил. броя
телевизори	70	"
азотни торове (в 100% азот)	252,4	хил. т
фосфорни торове (в 100% P_2O_5)	103,5	"
калцинирана сода (база 98%)	225	"
пластмаси, синтетични смоли и лепила	33,7	"
цимент	2794	"
мебели	70,9	млн. лева
целулоза	64	хил. тона
хартия	87,7	"
памучни тъкани	282	млн. м
вълнени тъкани	19	"
обувки — всичко (без домашните и каучуковите)	9,3	млн. ч.
сирене и кашкавал	63	хил. тона
растителни хранителни масла	102,5	"
зеленчукови консерви	223,8	"
плодови консерви (без пулпове)	198,4	"
захар	229	"
гроздови вина	270,7	млн. л
манипулиран ферментиран тютюн	121,1	хил. тона

II. По селското и горското стопанство

4. Общата продукция от селското стопанство да достигне 3059 млн. лева.

5. Обемът на селскостопанските работи, които ще се извършват с механически двигатели, общо за страната да достигне не по-малко от 349 млн. дка мека оран.

6. Да се засадят около 161 хил. дка нови трайни насаждения върху самостоятелна площ.

7. Да се залесят не по-малко от 500 хил. дка в горския фонд.

III. По транспорта и съобщенията

8. Превозите на товари от транспорта в сравнение с очакваното изпълнение за 1964 г. да се увеличат: за жп. транспорт със 7,2% и за автомобилния транспорт за общо ползване с 2,1%. Приходите от водния транспорт да се увеличат с 11,7% и от съобщенията с 8%.

IV. По капиталните вложения

9. Общият обем на лимитните капитални вложения за страната се определя в размер на 1184,2 млн. лева.

10. От общия обем на лимитните капитални вложения за развитието на промишлеността се определят 794,6 млн. лева, от които за електроизграждането 138,4 млн. лева, за топливната промишленост 130,7 млн. лева, за черната и цветната металургия (вкл. рудодобива) 160,5 млн. лева, за машиностроителната и металообработващата промишленост 85,2 млн. лева, за химическата и каучуковата промишленост 100,6 млн. лева.

За геологопроучвателни работи се заделят 51,6 млн. лева.

Да се въведат в действие следните по-важни промишлени мощности: електропроизводствени мощности в размер на 110 х. квт.; рудници за годишен добив на: 4425 хил. т каменни въглища, 1500 хил. т руди за черни метали, 310 хил. т руди за цветни метали; мощности за годишно производство на 30 хил. т синтетичен амоняк, винарски изби за 38 млн. л вино.

11. За развитието на селското стопанство се определят 317,1 млн. лева капитални вложения, от които 66,3 млн. лв. лимитни. На ТКЗС да се предоставят 59 млн. лева кредити от държавата.

С държавни средства да се изградят 330 хил. дка напоявани площи и отводнят 41 хил. дка.

12. За развитието на транспорта, съобщенията и пътищата се определят 108,4 млн. лева лимитни капитални вложения.

Да се въведат 54,5 км електрифицирани жп. линии, да се доставят 15 електрически и 20 магистрални дизелови локомотива, 3386 товарни вагона (двуосно изчисление) и 45 пътнически вагона, товарни кораби и шлепове с 61 хил. т товароподемност.

13. За културно-битово строителство се определят 94,1 млн. лева лимитни капитални вложения.

За насърчаване и подпомагане на индивидуалното и кооперативното жилищно строителство Българската инвестиционна банка да отпусне заеми в размер на 64,6 млн. лева. Да се изградят от държавното и кредитираното от държавата жилищно строителство 25 479 жилища с 1419,1 хил. м² разгърната застроена площ.

През 1965 г. да се построят общообразователни училища с 16 020 места, техникуми с 3120 места, болници с 600 легла.

V. По търговията

14. Обемът на стокооборота на дребно да се увеличи в сравнение с очакваното изпълнение за 1964 г. с 6,6%, а продажбата на по-важните стоки да се увеличи, както следва: ориз с 10%, месо и месни произведения с 5,2%, растителни хранителни масла с 3,3%, захар и захарни изделия с 4,9%, яйца с 14,3%, пресни зеленчуци с 5,8%, пресни плодове с 9,9%, памучни тъкани с 13,6%, вълнени тъкани с 8,7%, мебели с 3,2%, радиоапарати с 6,7%, телевизори с 25%, хладилници с 64,3%.

15. Общият външнотърговски стокообмен на страната в сравнение с очакваното изпълнение за 1964 г. да нарасне със 17,5%.

VI. По образованието и здравеопазването

16. В детските градини да бъдат обхванати 63,6% от децата в предучилищна възраст (от 3 до 7 години).

17. В средните професионални училища (техникуми) за редовно, вечерно и задочно обучение да бъдат приети 52 000 курсисти, а във висшите учебни заведения — 17 150 студенти.

18. Болничните легла в лечебно-профилактичните заведения да достигнат 54 133, а местата в постоянните детски ясли — 25 000.

VII. По производителността на труда и снижение на себестойността

19. Производителността на труда на едно лице от производствената група да се увеличи в сравнение с очакваното

изпълнение за 1964 г., както следва: в промишлеността с 6,4%, в строителството с 6,7%, в жп. транспорт с 3,5% и в търговията на дребно и общественото хранене с 3% (на един работник).

20. Да се снижи себестойността на промишлената продукция с 2,36%, на продукцията на ДЗС с 4,36% и на МТС с 2,74%, на извършената работа от транспорта с 2,16%, на строителството със 7,04%; да се намалят разходите на обръщението в търговията с 1,8%, в изкупуването с 9,6% и разходите на 100 лева обем на проучвателни и проектантски работи с 3,32%.

РАЗДЕЛ ВТОРИ

21. Възлага се на Министерския съвет да разпредели народностопанския план по ведомства и окръзи.

22. Общото ръководство и контрол за правилното и своевременно изпълнение на плана се възлага на Министерския съвет.

23. За осигуряване изпълнението на плана Министерският съвет взема решения, издава наредби и провежда мероприятия, които са задължителни за всички.

24. Министерският съвет или упълномощен от него орган извършва промените, които се налагат в процеса на изпълнението на плана.

Изпълнението на настоящия закон се възлага на председателя на Министерския съвет.

ЗАКОНОПРОЕКТ

за бюджета на Народна република България за 1965 г.

1. Утвърждава се бюджетът на Народна република България за 1965 г., както следва:

По приходите на сума	3 130 976 000 лв
По разходите на сума	3 115 746 258 лв
Превишение на приходите над разходите	15 229 742 лв

2. Постъпленията от народното стопанство в бюджета на държавата се утвърждават в размер на 2 288 719 000 лв.

3. Утвърждават се за 1965 г. по държавния бюджет разходи на сума 1 622 914 000 лева за финансиране на народното стопанство.

4. За по-нататъшното развитие на просветата, науката, културата, здравеопазването и общественото осигуряване в бюджета на държавата за 1965 г. се утвърждават разходи на сума 883 931 000 лева.

5. Утвърждават се по държавния бюджет за 1965 г. разходи за издръжка на органите на държавната власт, на държавното управление и на съдилищата и прокуратурата на сума 74 063 000 лева.

6. Утвърждава се републиканският бюджет за 1965 г., включително взаимоотношенията с бюджетите на народните съвети, бюджета на държавното обществено осигуряване и бюджета за осигуряване членовете на трудово-производителните кооперации, както следва:

По приходите на сума 2 360 935 000 лева

По разходите на сума 2 345 705 258 лева

Превишение на приходите над разходите 15 229 742 лева

7. Утвърждават се сборните бюджети на народните съвети за 1965 г. по окръзи, както следва:

О к р ъ з и	По приходите и разходите на сума
1. Благоевград	18 710 660
2. Бургас	21 814 884
3. Варна	25 278 055
4. Видин	11 324 410
5. Враца	15 455 250
6. Габрово	14 776 100
7. Коларовград	14 506 600
8. Кюстендил	11 367 764
9. Кърджали	16 061 170
10. Ловеч	14 061 560
11. Михайловград	12 739 787
12. Пазарджик	16 089 972
13. Перник	12 970 470
14. Плевен	21 422 946
15. Пловдив	37 050 317
16. Разград	11 862 390
17. Русе	15 947 270
18. Силистра	10 400 540
19. Сливен	12 871 845
20. Смолян	14 855 100
21. София—град	85 372 410
22. София	19 073 020
23. Стара Загора	20 055 898
24. Толбухин	14 078 470
25. Търговище	10 940 900
26. Търново	19 126 270
27. Хасково	16 954 910
28. Ямбол	12 633 700

Всичко: 527 802 668

8. Министърът на финансите да отрази в бюджетите и финансовите планове на министерствата, комитетите, ведомствата и окръжните народни съвети промените, които се налагат от преработването на финансовите планове за 1965 г. на предприятията, преминаващи на новата система на планиране и ръководство на народното стопанство.

9. Одобрява се отчетът за изпълнението на държавния бюджет за 1963 г., както следва:

По приходите на сума	3 552 557 000 лева
В това число приходи от народното стопанство	2 695 010 000 лева
По разходите на сума	3 499 783 000 лева
В това число:	
Разходи за народното стопанство	2 141 209 000 лева
Разходи за социално-културни мероприятия	826 007 000 лева
Разходи за издръжката на органите на държавната власт, органите на държавното управление, съдилищата и прокуратурата	79 376 000 лева
Превишение на приходите над разходите	52 774 000 лева

10. Одобрява се отчетът за изпълнението на републиканския бюджет за 1963 г., както следва:

По приходите на сума	2 743 485 000 лева
По разходите на сума	2 723 234 000 лева
Превишение на приходите над разходите	20 251 000 лева

11. Одобряват се сборните отчети за изпълнението на бюджетите на народните съвети за 1963 г. по окръзи, както следва:

№ по ред	О к р ъ з и	П р и х о д и		Р а з х о д ъ и		Бюджетен излишък
		всичко	в т. ч. субсидия от републиканския бюджет	всичко	в т. ч. вноски в републиканския бюджет	
1.	Благоевград	19 604 089	2 480 000	18 993 510	—	610 579
2.	Бургас	24 398 852	1 575 000	23 785 241	—	613 611
3.	Варна — град	16 305 383	94 000	15 854 132	—	451 251
4.	Варна	12 995 996	1 150 000	12 579 427	—	416 569
5.	Видин	13 074 572	1 720 000	12 780 443	—	294 129
6.	Враца	19 313 579	4 600 000	18 983 245	—	330 334
7.	Габрово	16 230 600	2 854 000	15 832 336	—	398 264
8.	Коларовград	15 997 825	3 536 000	15 705 215	—	292 610
9.	Кюстендил	13 689 081	1 270 000	13 423 356	—	265 725
10.	Кърджали	15 794 717	4 820 000	15 491 968	—	302 749
11.	Ловеч	16 232 585	3 126 000	15 841 907	—	390 678
12.	Михайловград	15 537 330	3 655 000	15 177 789	—	359 541
13.	Пазарджик	19 234 331	3 920 000	18 848 597	—	385 734
14.	Перник	13 383 232	790 000	13 135 250	—	247 982
15.	Плевен	23 943 152	6 600 600	23 586 997	—	356 155
16.	Пловдив — град	27 679 682	2 429 000	26 912 984	—	766 698
17.	Пловдив	17 192 693	2 420 000	16 785 443	—	407 250
18.	Разград	12 604 682	3 806 000	12 280 520	—	324 162
19.	Русе	18 690 235	2 440 000	18 270 328	—	419 907
20.	Силистра	11 088 616	2 820 000	10 887 676	—	200 940
21.	Сливен	17 368 862	—	16 028 541	923 918	416 403
22.	Смолян	15 124 153	3 428 000	14 785 822	—	338 331
23.	София — град	87 453 897	—	78 438 145	6 300 873	2 714 879
24.	София	21 881 531	—	21 402 901	96 246	382 384
25.	Ст. Загора	26 367 761	—	23 366 765	2 247 355	753 641
26.	Толбухин	15 691 494	4 000 000	15 335 239	—	356 255
27.	Търговище	12 519 743	3 510 000	12 344 322	—	175 421
28.	Търново	21 670 887	2 915 000	21 217 026	—	453 861
29.	Хасково	26 343 486	—	19 847 730	6 030 000	465 756
30.	Ямбол	13 365 154	590 000	13 021 736	—	343 418

Всичко: 600 778 200 70 548 600 570 944 591 15 598 392 14 235 217

Думата има председателят на Държавния комитет за планиране д-р. Апостол Пашев, който от името на правителството ще направи доклад по законопроекта за държавния народностопански план на Народна република България за 1965 г.

Председател на ДКП Апостол Пашев: (От трибуната)

ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ НА ПРОЕКТОПЛАНА ЗА РАЗВИТИЕТО НА НРБ ПРЕЗ 1965 Г.

Другарки и другари народни представители! Проектопланът за развитието на страната през 1965 г., който Министерският съвет внася за разглеждане и приемане от Народното събрание, е разработен в съответствие със задачите, поставени в Директивата на Осмия конгрес на Българската комунистическа партия. При разработването на проектоплана са взети под внимание постиженията в развитието на народното стопанство през последните години, възможностите за осигуряване на необходимите материални, трудови и финансови ресурси, а така също сключените търговски спогодби с другите страни.

Преди да се спра на основните положения на проектоплана за 1965 г., искам да съобщя

НЯКОИ ПРЕДВАРИТЕЛНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПЛАНА ЗА ТАЗИ ГОДИНА

Изпълнението на народностопанския план за 1964 г. премина под знака на разгърналото се съревнование в чест на двадесетгодишнината от социалистическата революция в България. Нашият народ с готовност се отзова на призива на партията за всенародно движение за изпълнение и преизпълнение на народностопанския план. В заводите и фабриките, на кооперативните полета и на строителните площадки се разгърна масово социалистическо съревнование. Създадоха се стотици и хиляди бригади за комунистически труд, които работиха упорито за изпълнение и преизпълнение на своите задачи. Указанията на партията и правителството да се търсят допълнителни възможности за намаляване разходите във всички звена на народното стопанство послужиха като основа за разработване на мероприятия от комитетите, ведомствата и предприятията. В резултат на всичко това планът за 1964 г. се изпълнява и преизпълнява. Завоювани са нови успехи в икономическото ни развитие.

Добри резултати се постигнаха в промишлеността и транспорта. Планът за продукцията на планираните промишлени предприятия за единадесет месеца на годината е преизпълнен с 3,2%, а на транспорта (превоз на товари в тон-километри) — с 9,2%. Изпълнява се и планът за строителството, стокооборота и изкупуването на основните селскостопански произведения.

Очертава се през 1964 г. планираната промишлена продукция да нарасне в сравнение с 1963 г. с около 11%, про-

дукцията на селското стопанство — с около 8%, превозите на товари от транспорта — с 29% и стокооборотът на дребно — с 6%.

В сравнение с 1963 г. ще бъдат произведени в повече 1547 млн. квтч. електроенергия, 4816 хил. т каменни въглища, 219 хил. т чугун, 51 хил. т стомана, 37 хил. т прокат от черни метали, 102 хил. т азотни торове, 18 хил. т сярна киселина, 500 хил. т цимент и много други. Това са големи успехи в развитието на нашата промишленост. Те най-добре могат да се видят, като направим някои сравнения. Само прирастът на промишлената продукция през 1964 г. е повече от половината от произведената промишлена продукция през 1950 г. Прирастът на електроенергия е приблизително толкова, колкото е произведената електроенергия през 1953 г., на чугуна близо толкова, колкото произведеният чугун през 1962 г., а на цимента — почти колкото е производството през цялата 1950 г.

Големи са успехите, постигнати и в отраслите на леката и хранително-вкусовата промишленост. Очертава се продукцията на текстилната промишленост да нарасне с 4,3%, а на хранително-вкусовата — с 6,3%. През тази година ще се произведат в повече от 1963 г. 17 млн. м памучни тъкани, 1 млн. и 700 хил. м копринени тъкани, 16,2 хил. т зеленчукови консерви, 80 хил. т захар, значително повече тютюн, тютюневи произведения и др.

Добри резултати се постигнаха и в селското стопанство. Увеличи се механизацията на селскостопанските работи. Разшириха се напояваните площи. Бяха употребени значително повече химически торове. Тези мероприятия заедно с взетите мерки за подобряване организацията на труда създадоха условия за повишаване средните добиви на повече от селскостопанските култури. Средните добиви от декар нараснаха: на пшеницата от 159 кг през миналата година на 175 кг през тази година, на царевичката от 260 на 304 кг от декар, на неомаганения памук от 77 на 91 кг, на ориенталския тютюн от 81 на 96 кг, на захарното цвекло от 1622 на 2569 кг, на доматиите от 2724 на 3064 кг и т. н. Увеличи се продукцията от животните и всичко това главно се дължи на нарастването на селскостопанската продукция.

Заедно с изпълнението и преизпълнението на плана през текущата година се създадоха условия за по-нататъшно подобряване снабдяването на населението. Преодолени бяха някои слабости, допускани при осигуряването на необходимите стокови фондове. Чувствително се увеличиха продажбите на някои основни хранителни и промишлени стоки. Създадоха се по-стабилни запаси, които гарантират редовно снабдяване през цялата година. В резултат на взетите мерки за разширяване на производството за редица промишлени

стоки, като радиоапарати, телевизори, перални машини, прахосмукачки, нашата търговска мрежа се попълни и се въведе продажба на кредит.

Една от основните предпоставки за бързото развитие на народното стопанство е изграждането на нови производствени мощности. През 1964 год. ще бъде извършено строителство за около 1565 млн. лв., от които 1074 млн. лв. лимитни капитални вложения. Лимитните капитални вложения, които ще се усвоят през 1964 година, ще бъдат с близо 84 млн. лв. повече, отколкото през 1963 г.

През тази година бяха завършени и въведени в експлоатация голям брой промишлени обекти, като ТЕЦ Трайчо Костов, нова турбогрупа в ТЕЦ Марица-изток от 150 мвт, ТЕЦ Русе, първия етап на обогатителната фабрика, коксо-химическата фабрика, стоманодобивния цех и други обекти от МК Кремиковци, редица обекти на МОК Медет, втория етап на АТЗ — Стара Загора, и други. Продължи строителството на нови цехове в обектите на МК Кремиковци, МОК Медет и енергийния комплекс Марица-изток. Започна се подготовката за изграждане на химическия комбинат край Враца. Наред с това продължи разширението на много други предприятия.

Големите резултати в нашето стопанско развитие през 1964 г. се подсилват и от това, че те са постигнати преди всичко за сметка на повишаване производителността на труда. Очертава се през 1964 г. в сравнение с 1963 г. производителността на труда да нарасне в промишлеността със 7,8%, в строителството с 8,3% и в жп. транспорт с 8,9%. Трябва да се отбележи, че за разлика от миналата 1963 г. през тази година растежът на производителността на труда чувствително изпреварва растежа на средната работна заплата.

Наред с развитието на отраслите на материалното производство нашата страна постигна успехи и в образованието, културата, изкуството, здравеопазването, комуналното стопанство и жилищното строителство. За тяхното развитие през настоящата година се отделиха значително повече средства, отколкото през миналата. Ще бъдат предадени за използване общообразователни училища с около 17 460 места, техникуми с около 4630 места, детски ясли с около 300 места, болници с около 950 места, близо 380 км водопроводни мрежи и пр. Със средства за държавно, индивидуално и кооперативно жилищно строителство в градовете и промишлените райони ще бъдат построени около 1640 хил. м² жилищна площ, или с 390 хил. м² повече, отколкото през 1963 г.

Искам още веднъж да подчертая, че постигнатите забележителни успехи се дължат на мероприятията, които партията и правителството проведеха в процеса на изпълнението на плана. През годината се взеха специални мерки за повиша-

ване производителността на труда, за укрепване на трудовата, държавна и финансова дисциплина, за осъществяване на икономии от суровини, материали и средства. Тези мероприятия се приеха с разбиране от трудещите се и затова те взеха най-активно участие в тяхното осъществяване. Благодарение на постигнатото намаление на разходите на суровини, материали и труд и на преизпълнение на плана се създадоха условия предвидената икономия от снижение на себестойността за цялото народно стопанство да се преизпълни с 19 млн. лв., или близо 13% повече, отколкото бе набелязано в плана.

Важно условие за успешното изпълнение на плана е неговата реалност и обвързаност. Обстоятелството, че планът за 1964 г. се изпълнява почти във всички отрасли, показва, че планът, който миналата година Народното събрание утвърди, беше реален. Успешното изпълнение на плана в отраслите на материалното производство доведе до укрепване финансите на страната.

Разбира се, постигнатите резултати в развитието на народното стопанство можеха да бъдат още по-големи, ако не бяха допуснати слабости при изпълнението на плана.

Все още редица предприятия не мобилизират всичките си сили и не разкриват съществуващите резерви, поради което не изпълняват плановете си. За 9-те месеца на годината промишлените предприятия, които не изпълниха плана си, не дадоха на страната продукция за близо 45 млн. лв. В селското стопанство се допусна да не се прибере и да се разпилее част от реколтата, особено на царевича, грозде, слънчоглед и др.

Забавя се строителството и въвеждането в действие на редица производствени мощности. Усвояването на нови мощности и производството в много предприятия върви трудно. Поради това държавата губи ценна продукция.

Някои предприятия допускат лошокачествено производство и голям брак, с което се нанасят немалки щети на икономиката.

Независимо от допуснатите слабости успехите през тази година са значителни. Това говори за творческата зрелост и активност на производствените колективи, за самоотвержения труд на нашия народ.

ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ НА ПРОЕКТОПЛАНА ЗА РАЗВИТИЕТО НА СТРАНАТА ПРЕЗ 1965 Г.

Другарки и другари народни представители! Внесеният за разглеждане от Народното събрание проектоплан за развитие на страната през 1965 г. осигурява по-нататъшното развитие на нашата икономика. През 1965 г. страната ще на-

прави нова крачка в изпълнение на задачите, поставени в Директивите на Осмия конгрес на партията. Идващата година е последна година в изпълнението на четвъртата петилетка. От това се предопределят главните задачи на проектоплана за 1965 г., които в най-общи линии се свеждат до:

по-нататъшното развитие на производителните сили на страната чрез изграждане на нови производствени мощности, внедряване на технически прогрес и по-пълно използване на материалните, трудови и финансови ресурси на страната;

бързо изграждане на обектите на енергийната и суровинна база, основа за по-нататъшен подем в другите отрасли на народното стопанство;

по-нататъшно развитие на селското стопанство, леката и хранително-вкусовата промишленост с оглед на по-пълно задоволяване потребностите на народа от продволствени и промишлени стоки;

осигуряване на необходимите предпоставки за повишаване качеството на продукцията и разнообразяване асортимента на стоките;

по-нататъшно развитие на икономическите отношения с другите социалистически страни, за да се създадат условия за още по-рационално използване на природните, трудовите и финансови ресурси на страната.

Набелязаните с плана мероприятия за осъществяване на тези задачи се основават на реалните възможности на нашата икономика.

*

* *

Развитието на отраслите на материалното производство ще създаде условия през 1965 г. националният доход на страната да се увеличи с около 7,7%.

Основният фактор за увеличаване на националния доход през 1965 г. ще бъде растежът на производителността на труда. Около 87% от прираста на националния доход ще се получи от увеличаване обществената производителност на труда.

Известно е, че главните предпоставки за повишаване производителността на труда са по-нататъшното механизирание и автоматизиране на производствените процеси и внедряване на високоефективна технология и правилна организация на труда. В проектоплана са набелязани мероприятия за решаване на тези проблеми. Фондовъоръжеността на заето лице в материалното производство общо за страната ще се увеличи с 10,6% ,в това число: в промишлеността с 11,1%, в селското стопанство с 9% и в строителството с 19,8%. Електровъоръжеността ще се увеличи общо за страната с 16,6%.

Правилното разпределение и използване на националния доход има голямо значение при осъществяване политиката на партията и правителството. Усилията за развитието на производителните сили имат за цел да се създадат условия за подобряване благосъстоянието на трудещите се. Разпределението на националния доход в проектоплана за 1965 г. се набелязва да се осъществи в такива пропорции, че да се осигурят възможности едновременно за по-нататъшно подобряване благосъстоянието на трудещите се и за правилно протичане на възпроизводствения процес. Затова се предвижда 75,4% от националния доход да се отдели за фонд потребление и 24,6% за фонд натрупване. Това разпределение на националния доход е в съответствие с изискванията за развитието на нашата икономика на сегашния етап.

При това положение се създават условия да се увеличи фонд потребление с 6,3%, а реалните доходи на населението с 5,3%.

За развитието на производителните сили на страната се предвижда общият обем на капиталните вложения за 1965 г. да достигне около 1640 млн. лв., което е с около 75 млн. лв. повече от капиталните вложения през тази година. Само лимитните капитални вложения ще достигнат 1184,2 млн. лв.

Основната част от лимитните капитални вложения е насочена за развитие на материалното производство, за създаване на нови и разширяване на съществуващите производствени мощности и за внедряване на по-съвършена техника.

Както през изминалите години, така и през 1965 г. по-нататъшната индустриализация на страната е една от основните задачи, затова с проектоплана се предвижда за развитието на промишлеността заедно с геологопроучвателните работи да се отделят над 70% от общия обем на лимитните капитални вложения. Преобладаващата част от средствата за промишлеността е насочена за развитието на енергетиката, металургията, машиностроенето и химическата промишленост. Лимитните капитални вложения за електропроизводството ще нараснат с около 35%, за каменовъглената промишленост — с 30%, за нефтената промишленост — с 37%, за химическата и каучуковата промишленост — с 54% и за машиностроенето и металообработването — с 18%.

Особено внимание е обърнато за повишаване техническото равнище на производството и създаване условия за подобряване качеството на продукцията. Това са основни задачи, които стоят и пред производствените колективи. От тяхното изпълнение зависи в голяма степен по-бързото задоволяване на потребностите на населението и народното стопанство.

За провеждане на мероприятията в селското стопанство се отделят около 355 млн. лв., или над 21% от всичките ка-

питални вложения. Средствата ще се насочат главно за по-нататъшното разгръщане на мелиоративното строителство, за механизация на селскостопанските работи, за създаване на нови трайни насаждения и за прираст на стадото.

С оглед повишаване ефективността на капиталните вложения във всички отрасли на народното стопанство с проектоплана се предвижда с по-висок темп да се увеличават машините и съоръженията, т. е. активната част на капиталните вложения, докато общо обемът на лимитните капитални вложения, расте с 10,3%, средствата, предвидени за машини и съоръжения, растат с 18,3%.

Трябва да отбележим, че с проектоплана за капиталните вложения не се задоволяват напълно всички искания и нужди. Много от исканията търпят отлагане, затова ние смятаме, че не бива да се отива към по-голямо увеличение на капиталните вложения и да не се напруга излишно икономиката на страната. Опитът от миналите години показва, че когато се отива към прекомерно увеличаване на капиталните вложения, те не могат да се използват ефективно — разширява се незавършеното строителство и бавно се въвеждат пусковите обекти. Освен това вече няколко години подред строителните организации не могат да наберат навреме необходимите им работници. За изпълнението на набелязаното строителство, особено в промишлеността, е необходимо още сега строителните организации да вземат мерки за набиране на необходимата работна сила и да използват икономически стимули за срочно въвеждане на новите обекти в действие.

По промишлеността и строителното производство

Набелязаното развитие на промишлеността през 1965 г. е съобразено с потребностите от промишлена продукция, с наличните производствени мощности, а също така и с възможностите на страната за осигуряване на необходимите суровини и материали.

Обемът на цялата промишлена продукция се предвижда да достигне 8173 млн. лв., или да нарасне с 9,6% спрямо очакваното изпълнение за 1964 г. Само планираната промишленост ще нарасне с 9,9%.

Производството на електроенергия и топлоенергия ще нарасне със 17%, продукцията на топливната промишленост — с 20%, на черната металургия — с 21,4%, на машиностроенето и металообработването — със 17,3%, на химическата промишленост — с 13%. Само тези отрасли дават 57% от прираста на планираната промишленост за 1965 година.

Както се вижда, създадените досега производствени мощности дават възможност и през 1965 г. продукцията на теж-

ката промишленост да нараства по-бързо. Заедно с това обаче с високи темпове ще се развива и леката промишленост. Производството на предмети за потребление (група Б) ще нарасне с 6,4%. У нас, където обемът на леката и хранителната промишленост съставлява близо половината от промишлената продукция и сега се изгражда енергийната и суровинна база, тези тенденции в нашето развитие са правилни.

Производството на електроенергия през 1965 г. ще достигне 10 080 млн. квтч., или ще се увеличи с около 1350 млн. квтч. в сравнение с 1964 г.

Предвиденото увеличение на производството на електроенергия ще се осигури главно от мощностите, които се въвеждат през тази година, и част от мощностите, които ще се въведат през следващата година. Очертава се през 1964 г. да бъдат въведени около 517 мгвт. нови електропроизводствени мощности като: ТЕЦ Марица-изток, ТЕЦ Русе, ТЕЦ Девня, ТЕЦ Кремиковци, ВЕЦ Ивайловград и други, а през 1965 г. — около 200 мгвт. Набелязаните електропроизводствени мощности са предимно термични централи.

Независимо от бързото нарастване на електропроизводствените мощности нашата страна ще изпитва и през 1965 г. недостиг от електроенергия през сутрешния и вечерния връх. Затова през 1965 г. не бива в никакъв случай да се забавя въвеждането на планираните електромощности. Необходимо е още отсега да се вземат необходимите мерки за срочно въвеждане в действие новостроящите се електроцентрали, за бързото им усвояване и за осигуряване на безаварийна работа през цялата година. Борбата за най-икономично и целесъобразно използване на електроенергията, особено във върховите часове, която беше подета през тази година, трябва да продължи и през следващата година.

Добивът на въглища през 1965 г. ще достигне 28 660 хил. т при очаквано изпълнение за 1964 г. 26 727 хил. т. Целият прираст е за сметка на лигнитните въглища, които ще достигнат 17,3 млн. т. Увеличението ще се получи главно в каменовъгления басейн Марица-изток. Производството на кафяви каменни въглища се намалява с около 500 хил. т в сравнение с очакваното изпълнение за тази година поради изчерпване на запасите в рудник Република 3 — Перник.

За задоволяване потребностите на страната от горива се предвижда бързо развитие на нефтената промишленост. Нейният обем през 1965 г. се увеличава с около 40% спрямо очакваното изпълнение за 1964 г. През годината ще бъдат преработени 2660 хил. т суров нефт; ще бъдат произведени около 403 хил. т бензин, 675 хил. т дизелово гориво, 1300 хил. т мазут и редица други нефтопродукти. Това ще подобри

структурата на топливно-енергийния ни баланс и ще повиши ефективността му.

Трябва да се отбележи, че енергийният баланс на страната за 1965 г. е осигурен чрез значителен внос на енергоносители и е без особени резерви. Това изисква да се държи много строга сметка за срочното въвеждане в действие на енергетическите мощности и за достигане на проектната им мощност. През 1964 г. производствените колективи в камено-въглената промишленост добре се справиха с поставените задачи. Те изпълниха плана за добива на каменни въглища. Надяваме се, че опитните колективи на мините Г. Димитров, Черно море, Чукурово и др. и през следващата година ще продължават да работят със същите усилия и ще намерят възможност за изпълнението на плана.

Разрешете ми, другарки и другари, от тази висока трибуна да изкажа благодарност на тези колективи за техния самоотвержен труд през 1964 г. (*Ръкопляскания*)

С проектоплана се предвижда по-бързо развитие на черната металургия. Това ще се осъществи, като се въведат известна част от мощностите на МК Кремиковци и се разширят някои мощности в МЗ Ленин. В МК Кремиковци ще бъдат въведени нови мощности за добив на 1500 хил. т годишно руда; ще се въведе в редовна експлоатация част от обогатителния и агломерационен комплекс; ще се въведе в експлоатация втора доменна пещ, 100-тонната електропещ, частично конверторният цех за производство на стомана; ще завърши голяма част от строителството и монтажа на блуминга с оглед през 1966 г. да се пусне с експлоатация. През 1965 г. ще работи едросортният стан 500 в МЗ Ленин, който ще произвежда около 105 хил. т прокат. Набелязва се добивът на железни руди да достигне 2120 хил. т. Производството на чугун (приравнен в чугун за производство на стомана) ще се увеличи от 489 хил. т за тази година на 770 хил. т през 1965 г., а на стоманата — от 512 хил. т на 575 хил. т, на прокат от 390 хил. т на 443 хил. т.

Независимо от увеличението на производството на черни метали, балансът за проката е обвързан без неголеми резерви. Това налага колективите на предприятията да водят упорита борба за икономия на метал.

При изграждане и усвояването на новите мощности през тази година се допуснаха редица слабости. Необходимо е Комитетът по химия и металургия и ръководството на МК Кремиковци и МЗ Ленин още отсега да вземат мерки за навременно въвеждане на мощностите и за тяхното максимално използване.

Обемът на цветната металургия ще нарасне с 9,3%. През 1965 г. ще започне експлоатацията на миннообогатителния комплекс Медет. Ще се въведат в експлоатация разширение-

то на мощностите в Медодобивния комбинат — Пирдоп, за производство на електролитна мед и сярна киселина. Ще влезе в действие и разширението на цинковата секция към Комбината за цветни метали — Пловдив. Ще се разширят мощностите за преработка на цветни метали. Това ще позволи през следващата година да преработваме повече цветни метали както за нуждите на нашата страна, така и за износ.

Развитието на машиностроенето в нашата страна е обосновано от необходимостта да се решават редица икономически проблеми. През 1965 г. се предвижда то да продължи да се развива с ускорен темп. Обемът на производството му ще се увеличи от 1076 млн. лв. на 1262 млн. лв. При определяне производството на отделните видове машини и изделия са взети под внимание: възможностите за доставка на черни и цветни метали; производствените мощности на предприятията; вътрешните потребности от машини и съоръжения; приетата специализация и възможностите за износ. Специално внимание е отделено на въпросите за по-нататъшното разширяване на мощностите на отрасъла. За развитието на машиностроенето и металообработването се отделят 85 млн. лв. за капитални вложения, от които само за машини над 47 млн. лв.

С проектоплана се осигурява по-нататъшно задълбочаване на специализацията в машиностроенето. Производството на електрокари през 1965 г. ще достигне 17 550 броя, на електротелфери — 22 950 бр., на трактори (вкл. самоходни шасита) — 3912 бр., на струговете — 3426 броя, на товарни вагони — 1858 броя, на електромотори — 511 хил. бр., на акумулатори — 850 хил. броя и т. н.

Наред с увеличаване производството на произвежданиите у нас машини и съоръжения с плана за техническия прогрес се набелязват мероприятия за създаване и усвояване на нови машини и съоръжения. При усвояването им вниманието трябва да бъде съсредоточено главно към тези, по които нашата страна се специализира.

С проектоплана се предвижда по-рационално да се използват съществуващите производствени мощности, да се подобри организацията на труда, да се внедрят по-прогресивна технология и поточност на производството.

Както се вижда, пред нашите машиностроители стоят големи задачи. От тяхната работа вече зависи не само изграждането на редица мощности вътре в страната, но и получаване на голяма част от валутните ни ресурси. През 1965 г. износьт на машини и съоръжения се набелязва да достигне около 29,2% от общия износ на страната.

От усвояването на нови машини с технико-икономически показатели на световно равнище, от организирането на тях-

ното производство по съвременна технология, от правилното насочване на специализацията и кооперирането на отделните предприятия зависи в голяма степен изпълнението на плана в този важен отрасъл.

Бързото развитие на химическата промишленост е важно условие за по-нататъшния подем на народното стопанство. През 1965 г. се предвижда да се строят редица нови заводи. Общо за отрасъла ще се изразходват около 101 млн. лв. капитални вложения. Ще се въведат в действие нови мощности за 30 хил. т амоняк, 70 хил. т карбамид, 12 хил. т цимент и други. Освен това ще се разгърнат работите по изграждането на новия азотноторов комбинат край гр. Враца с мощност 400 хил. т амоняк, ще започне изграждането на цех за синтетичен каучук към Нефтохимическия комбинат в гр. Бургас с мощност 50 хил. т каучук, на нов завод за автомобилни гуми в гр. Видин и други.

На базата на въведените досега производствени мощности и на мощностите, които ще бъдат въведени през 1965 г., се планира производството на азотни торове (в 100% чисто вещество) да достигне 252 хил. т, или с 49,4 хил. т повече от очакваното изпълнение за 1964 г.; на фосфорни торове (в 100% P_2O_5) — около 104 хил. т, или с около 13 хил. т повече; на сярна киселина — 330 хил. т, или с 43 хил. т повече; на калцинираната сода (при 98%) — 225 хил. т, или с 5000 т повече; на пластмаси и синтетични смоли и лепила — 34 хил. т, или със 7 хил. т повече, и т. н.

В дърводобива и дървообработването се предвижда значителен растеж с оглед да се пести лесосечният фонд. За да може да се реши въпросът през следващите години за по-рационално ползуване на нашите гори, през 1965 г. започва строителството на 3 нови завода за дървесни плоскости, които ще работят с отпадъчна дървесина.

За по-пълното задоволяване на народното стопанство с хартии и картони с проектоплана се предвижда производството на целулоза да достигне 64 хил. т, или да се увеличи с 5,5 хил. т; на хартията — 87,7 хил. т, или да се увеличи със 7,9 хил. т и на картоните — 26,7 хил. т, или да се увеличи с 6,5 хил. т. Набелязаното нарастване в производството на целулозата е разчетено да се постигне от по-пълното използване на производствените мощности на ДЗЦ Стефан Кираджиев и ДХК — с. Букьовци. Увеличеното производство на хартия и картони ще се осигури от въвеждането в експлоатация на новия завод за картони и велпапе на гара Искър. Предвижда се да се пуснат в експлоатация и две нови инсталации за полуцелулоза в ЦХК — с. Букьовци, и ДЗС Стефан Кираджиев.

За да се обезпечи изпълнението на предвидената програма на целулозно-книжната промишленост, е необходимо

Комитетът по химия и металургия да вземе мерки за усвояване на технологически режим и мощностите в ЦХК — с. Букьовци, за срочно завършване реконструкцията на машините за производство на хартии и за своевременно въвеждане на новите мощности.

През идващата година значително развитие ще получи стъklarската и порцелано-фаянсовата промишленост. Ще се въведат в действие нови мощности за производство на 50 млн. бутилки, 144 млн. буркана, 60 млн. фаянсови плочки и др. Производството на плоско стъкло през 1965 г. ще достигне 15 300 хил. кв. м. Производството на консервните буркани ще нарасне с 27,3%, а на фаянсовите плочки — с 36,6%. Потребностите на страната от плоско стъкло и буркани ще бъдат напълно задоволени.

Разбира се, в стъklarската промишленост главната задача на проектоплана за 1965 г. е да се осигурят достатъчно стоки за широко потребление. Особено внимание тук трябва да се обърне за подобряване качеството и асортимента на продукцията.

Обемът на продукцията на текстилната промишленост ще нарасне в сравнение с 1964 г. с 4,9%, а на хранително-вкусовата — с 6,5%.

Производството на памучни тъкани ще се увеличи в сравнение с 1964 г. с 14,7 млн. м, на вълнени тъкани — с 400 хил. м, на копирени тъкани — с 2 млн. м, на трикотажа — с 2788 хил. бр., на чорапите — с 4 млн. чифта и т. н. За развитието на текстилната промишленост се отделят около 31,0 млн. лв. лимитни капитални вложения. С тях ще се решат редица проблеми за повишаване техническото равнище на отрасъла. Постепенно ще бъде ликвидиран недостигът на мощности за шампирани памучни тъкани. Още през 1965 г. ще бъдат произведени допълнително 12 млн. м от тези тъкани. Предвижда се внос на 5 вала и 2 филмови печатни машини, които ще дадат допълнително през 1966 г. 30—32 млн. м печатни тъкани. Ще се увеличат мощностите за широки памучни тъкани с 50 стана и апретурни машини за производство на 18 млн. м тъкани. Ще се оборудват 2 нови апретурно-багрилни цеха за вълнени тъкани със съвременна модерна техника. Това ще позволи с успех да се произведат още през 1965 г. вълнени тъкани с по-голям процент синтетични влакна.

Предвиденият растеж на обема на хранително-вкусовата промишленост се осигурява със суровини от селското стопанство. По-значително нараства продукцията на консервната промишленост — с 9,4%, на растителните масла — с 6,9%, на тютюневата — с 15,3%. Особено бързо се увеличава програмата на рибната промишленост, която нараства с 38%.

За задоволяване нарасналите изисквания на населението от качествени произведения на хранително-вкусовата промишленост в проектоплана се предвижда да се разшири асортиментът и разфасовката, да се подобри опаковката на продукцията. За тази цел ще се внесат автоматични машини за бутилиране на пиво, инсталации за формоване, пълнеж и затваряне в опаковки от пластмаси на конфитюри, желета, сладка, замразена продукция, сушени продукти и други в дребна разфасовка. Ще се увеличи значително производството на някои нови изделия, като готови ястия, детски и диетични храни и др. Развитие се предвижда на някои високо-ефективни производства за износ, като на някои видове стерилизирани зеленчукови и плодови консерви, естествен винен коняк, термично стабилизирани и бутилирани вина с определени марки, тютюневи изделия и др.

За провеждане на предвидените мероприятия в хранително-вкусовата промишленост се отделят 47,5 млн. лв. лимитни капитални вложения.

За осигуряване на капиталното строителство се предвижда сравнително голямо увеличение на производството на строителни материали. През 1965 г. производството на цимент (марка над 200) ще се увеличи с 89 хил. т, на азбестоциментови тръби — с 800 хил. линейни метра, на стенни панели — с над 30 хил. м³, на керемиди и капаци — с около 33,5 млн. броя и т. н.

Увеличението на производството на цимент ще се получи главно от разширението на ДЦЗ Вулкан, от реконструкцията на ДЦЗ В. Коларов и от по-доброто използване на производствените мощности.

За разширяване на индустриалното жилищно строителство ще се увеличи производството на едри панели и клетъчен бетон. Нараства и производството на високоефективни тухли и керамични блокове.

Необходимо е да се отбележи, че при осигуряване на строителството с покривни материали се срещат някои трудности. Това изисква Министерството на строежите да вземе необходимите мерки за решаване на въпроса, свързан с производството на керемиди и някои покривни материали.

За механизацията на строителството се предвиждат около 19 млн. лева лимитни капитални вложения. Ще се доставят 45 багера, 31 автокрана и много други машини. Предвижда се почти цялото фабрично-заводско строителство да се извърши със сглобяеми елементи. Общо над 26% от държавното жилищно строителство, а в София 44% от него ще се извършва по сглобяем начин.

За да се създадат условия за ритмично усвояване на капиталните вложения и своевременно въвеждане в действие на новите производствени мощности, е необходимо Комите-

тът по строителство и архитектура, министерствата, ведомствата и окръжните народни съвети да положат усилия за срочно изработване и предаване на проектите, работните чертежи и документациите. Освен това трябва да се вземат мерки както от строителните организации, така и от инвеститорите за подобряване качеството на строителството. Строителните организации не бива повече да допускат некачествено строителство, а инвеститорите да се примиряват с това.

По селското стопанство

С проектоплана се предвижда общият обем на селскостопанската продукция да нарасне близо с 8% в сравнение с очакваното изпълнение за 1964 г., в т. ч.: в растениевъдството с около 9%, а в животновъдството с около 4%.

Една от основните задачи при разработването на плана за селското стопанство бе да се осигури необходимото зърно за изхранването на населението и фураж за по-нататъшното развитие на животновъдството. Предвижда се през 1965 г. производството на зърнено-хлебни храни да достигне 2587 хил. т, на зърнено-фуражните — 3140 хил. т, на слънчогледово семе — 360 хил. т, на тютюн — 100 хил. т, на плодове и грозде — 2041 хил. т и т. н.

Средните добиви от декар за основните селскостопански култури се набелязва да бъдат следните: пшеница — 205 кг, царевица — 305 кг, слънчоглед — 151 кг, захарно цвекло — 2400 кг, домати — 3100 кг, десертно грозде — 855 кг и други.

За увеличаване на средните добиви и постигане на предвидената продукция набелязва се по-нататъшно разширяване на механизацията, торенето, поливането, както и провеждане на редица други агротехнически мероприятия.

Планира се през 1965 г. машинният парк на селското стопанство да бъде увеличен с 3269 трактора, приравнени към 15 конски сили, 352 царевични комбайна, 100 цвеклокомбайна, 560 пресоподбирача, 75 разсадопосадъчни машини, 805 камиона, 5148 ремаркета и редица други машини и дребен земеделски инвентар. В резултат на това обемът на селскостопанските работи, извършени с механични двигатели, ще се увеличи в сравнение с 1964 г. с 29,1 млн. дка мека оран, или с 9,1%. Значително ще се увеличи в трудово-кооперативните земеделски стопанства междуредовата обработка, която ще достигне 78%. Около половината от коситбата в общественния сектор ще се извършва с машини.

Трябва да се отбележи обаче, че за редица селскостопански работи, като прибиране на царевицата, захарното цвекло и други, все още няма достатъчно машини и тяхната механизация и през 1965 г. остава на ниско равнище. За

осигуряване на подходящи машини за някои видове работи нашето машиностроене не е направило необходимото. Бавно и незадоволително се конструират и усвояват необходимите за селското стопанство машини и недостатъчно се работи по проблемите за механизацията на зеленчукопроизводството, тютюнопроизводството и трайните насаждения. Комитетът по машиностроене трябва да вземе необходимите мерки за отстраняване на изоставането в този отрасъл.

Необходимо е да се отбележи обаче, че за това изоставане вина имат и Министерството на селскостопанското производство, и Академията на селскостопанските науки, които играят важна роля при одобряването на машините, които ще бъдат произвеждани.

До началото на поливния сезон поливните площи на страната ще се увеличат с нови 559 хил. дка и ще достигнат над 20% от цялата обработваема площ на страната. На поливни площи ще бъдат засети около 11% от пшеницата, 18% от ечемика, 33% от царевичата, 30% от конопа, 34% от тютюна, 48% от захарното цвекло, 36% от люцерната, 35% от овощните насаждения и др. За по-ефективното използване на този голям резерв за увеличаване на продукцията е наложително да се проведат мероприятия за подравняване на поливните площи и за усъвършенстване технологията на поливането.

През 1965 г. ще бъдат предоставени на селското стопанство около 360 хил. т минерални торове в активно вещество, или 77 хил. т повече от 1964 г. Средно на 1 декар обработваема площ ще се предоставят около 7,5 кг торове в активно вещество срещу 3,7 кг през 1963 г. и 5,9 кг през тази година, или само за 2 години торовете на декар ще се удвоят. Поради интензивния характер на нашето селско стопанство, за да се осигури разчетната по плана продукция, необходимо е най-ефективно да се използват както минералните торове, така и оборските и другите органични торове.

За да се повишат добивите от пшеницата, през тази есен цялата площ беше засята с високодобивни сортове. Наред с това с проектоплана се осигуряват за 2,8 млн. дка по около 90 кг химически торове в натура на декар пшеница.

Без мобилизиране на селскостопанските труженици обаче е немислимо да се осъществят набелязаните мероприятия, да се увеличи селскостопанската продукция. Не само материално-техническата база решава въпроса. Затова е необходимо специалистите и ръководителите по места да мобилизират всички сили и да създадат здрава организация и заплащане на труда за провеждане навреме предвидените мероприятия.

Проектът за развитието на животновъдството през 1965 година е съобразен с фуражните ресурси и с възможностите

за увеличаване на продуктивността. С оглед най-ефективно да се използват разполагаемите фуражни ресурси през 1965 г. се утвърждава тенденцията за задържане броя на кравите и овцете и за незначително увеличаване броя на свинете и птиците.

Както е известно, през изминалите няколко години страната изпитваше сериозни затруднения по изхранване на селскостопанските животни. Очертава се през 1965 г. тези затруднения в по-голяма степен да се преодолеят, главно благодарение на добрата реколта от 1964 г. За да се използва по-ефективно фуражът, част от него ще бъде предоставен на ТКЗС във вид на комбиниран фураж. Това ще създаде възможност да се увеличи продуктивността на животните. Обвързката на фуражния баланс е приблизително на обвързката за 1964 г. — около 98%.

Набелязва се млеконадоят на крава да се увеличи от 1569 л за 1964 г. на 1610 л през 1965 г., настригът на вълна от овца — от 2467 г на 2530 г, носливостта на кокошките — от 92 на 96 яйца на кокошка.

Трябва да се отбележи, че и с проектоплана за 1965 г. се запазва тенденцията, прокарана в проектоплана за тази година, ръстът на производството да изпреварва ръста на изкупуването. Докато общата продукция на селското стопанство се предвижда да нарасне с близо 8%, то изкупуването е около 7%. С това се цели да останат по-големи количества продукция у производителите — тенденция, която бе набелязана и в този план.

Както вече отбелязах, поради организационни слабости през тази година се допусна разпиляване на част от реколтата. Необходимо е трудово-кооперативните земеделски стопанства, изкупувателните организации и преработвателните предприятия навреме да се подготвят за прибиране и преработване на селскостопанската продукция.

По транспорта и съобщенията

Важно условие за осигуряване на нормален стопански живот в страната е успешното развитие на транспорта.

През 1965 г. ще продължи преустройството на железопътния транспорт. Само на Министерството на транспорта и съобщенията ще се доставят нови 15 електрически и 20 дизелови магистрални локомотива, 8 теснопътни и 5 маневрени дизелови локомотива, 1120 товарни вагона в двuosно изчисление, 41 пътнически вагона и др. Наред с увеличаването на подвижния състав предвижда се и по-нататъшно електрифициране на железопътната мрежа. Ще се преустроят и разширят някои възлови гари, ще се монтират осигурителни инсталации по централните магистрали и др. Ще бъде за-

вършена електрификацията на участъка Плевен — Червен бряг.

За автомобилния транспорт общо за страната ще се доставят 2010 товарни автомобили и 495 автобуса. Водният транспорт ще получи нови 17 товарни кораба с обща товароподемност 61 100 т и 3 влекача с обща мощност 2260 к. с.

С внедряването на нова и съвременна техника и с по-рационалното използване на подвижния състав ще се подобрят и показателите на транспорта. Набелязва се производителността на локомотивите да се увеличи с 4%, а на вагоните — с 2,9%. Средният денонощен пробег на локомотивите във влаково движение ще се увеличи с 6,1%, а средната брутна тежест на товарните влакове — с 15,5 т. Времето за оборота на вагоните ще се намали с 1,45 часа. Производителността на тон-товароподемност на автомобилите за общо ползуване ще нарасне с 2,2%.

Всички тези мероприятия създават условия транспортът да извърши с 6,8% повече превози, отколкото през тази година. Железопътният транспорт с новите видове тяга ще превози 22,6% от товарите, които са предвидени по плана.

За развитието на съобщенията се отделят около 10 млн. лв. По-голямата част от тези средства ще се използват за автоматизация на градските и междуградските телефонни съобщения и за телевизията. Предвижда се да се завърши телевизионната УКВ—ЧМ станция на връх Ботев и да започне строителството на нова станция на Гьозтепе. Междуселищните канални телефонни връзки ще се увеличат със 160 броя, а радиорелейните — с 36 броя. Увеличението на радиорелейните канали ще се осъществи чрез пускане в експлоатация линията София—Букурещ. Предвижда се също да се разширят телефонните централи с 10 хил. номера и да се увеличат телефонните постове с 20 хил. броя, от които 15 хил. автоматични.

Заедно с бързото развитие на автотранспорта през последните години се взеха мерки за преустрояване на старите пътища и за изграждане на нови. За 1965 г. само за нови пътища ще се изразходват около 14 млн. лв. С тези средства ще се завърши изграждането на нови 150 км пътища. Освен това за реконструкцията и ремонта на пътища — главно за асфалтиране, павиране, разширение и други работи от Главното управление на пътищата, ще се вложат допълнително около 39 млн. лв.

По външната търговия

През 1965 г. ще продължи с висок темп развитието на външнотърговските връзки на нашата страна с другите страни.

С проектоплана за 1965 г. се предвижда външнотърговският стокообмен да нарасне в сравнение с тази година със 17,5%, в т. ч.: износът с 19% и вносът с 16%. Особено внимание е обърнато за развитието на стокообмена с братските социалистически страни. Съществено влияние за това оказва непрекъснатото задълбочаване на специализацията и кооперирането на производството с тях. Както и досега, първо място в нашия стокообмен ще заема Съветският съюз. И през следващата година от Съветския съюз ще получим най-важните суровини, материали и машини за развитието на нашата икономика.

Заедно с това нашата страна бързо развива своите икономически връзки с всички страни, които желаят това. През 1964 г. ние сме търгували със 102 страни. Няма съмнение, че през 1965 г. броят им ще се увеличи. Структурата на външнотърговския ни стокообмен продължава да се подобрява. Така например в износа значително се увеличава относителният дял на машините и съоръженията, а се намалява дялът на продоволствените стоки. Във вноса най-бързо се увеличава доставката на суровини и материали. През 1965 г. нашата страна ще изнесе 1900 струга, 1510 бормашини, 17 хил. електрокара, 22 хил. електротелфера, 15 хил. радио-телефона, 2300 лозарски трактора и др.

Както се вижда, нашият външнотърговски стокообмен расте много бързо. От правилното насочване на износа и вноса по страни, от качеството на стоките, които ще изнасяме и внасяме, от правилното договаряне на цените на стоките зависи в голяма степен ефективността на външната ни търговия. Затова е необходимо търговските организации да насочват правилно своята дейност и да търсят най-ефективно сключване на всички сделки.

По материалното и културното равнище на народа

Другарки и другари! Всички усилия на партията и правителството са насочени към повишаване жизненото равнище на нашия народ.

Както вече съобщих, бързото увеличаване на продукцията във всички отрасли на народното стопанство и правилното разпределение на националния доход позволяват фондът за потребление да нарасне с около 6,3%, а реалните доходи на населението — с 5,3%. Създават се условия за по-нататъшно подобряване благосъстоянието на трудещите се.

Предвижда се стокооборотът на дребно да нарасне с 6,6%. Средно на глава от населението стокооборотът на дребно ще се увеличи от 411 лв. през 1964 г. на 433 лв. през 1965 г., или с 5,4%. Затова се осигуряват необходимите стокови фондове.

През 1965 г. в сравнение с 1964 г. на населението ще се продадат в повече стоки за 220 млн. лв. Ще се увеличи продажбата на ориз с 10%, на месо и месни произведения с 5,2%, на захар със 7%, на яйца с 14,3%, на памучни тъкани с 13,6%, на копринени тъкани с 16,1%, на памучен трикотаж с 3,7%, на вълнен трикотаж с 6,3%, на чорапи с 12,5%, на телевизори с 25%, на електрически домакински хладилници с 64,3%, на леки коли с 81,5% и пр.

Осигуряването на достатъчно стоки за стоковия фонд обаче е едната страна от проблемите по снабдяването на населението. Друга страна е тези стоки да бъдат качествени и с широк асортимент. Именно за решаването на този проблем сега трябва да бъдат насочени усилията на производствените предприятия.

Съществена роля за подобряване качеството на стоките може да изиграе търговията. Някои търговски работници все още изкупуват лошокачествени стоки. По този начин, вместо да се борят за отстраняване на лошокачествената продукция, те фактически съдействуват за нейното производство. Това не бива повече да се допуска. Министерството на вътрешната търговия и Централният кооперативен съюз трябва да вземат необходимите мерки и максимално да въздействуват на производствените предприятия за подобряване качеството на продукцията. Заедно с това трябва да се отстранят и слабостите по изучаване на потребителското търсене, особено по райони. Трябва да се отчете в това отношение какво да се подобри. Допуска се на пазара да липсват редица стоки, от които в складовете има в достатъчни количества или могат да се произведат в нашите предприятия.

Важен проблем, който все още не е напълно решен в нашата страна, са услугите за населението. С проектоплана се набелязва обемът на услугите да се увеличи с около 14%. За да се постигне това, са предвидени необходимите материали и финансови средства. Време е обаче народните съвети и всички ведомства, които се занимават с услугите, да се обърнат с лице към този проблем и да не го считат за второстепенен. Необходимо е през годината да се потърсят още възможности за увеличаване материалите и машините, предназначени за услуги. Значителна помощ за увеличаване дейността на кооперациите и промкомбинатите могат да оказват заводите чрез своевременно предаване на отпадъчните си материали, които могат много добре да бъдат оползотворени там.

С проектоплана за 1965 г. се предвиждат редица мероприятия за по-нататъшното развитие на науката, образованието, здравеопазването, социалното осигуряване и комуналното стопанство и подобряване жилищните условия на насе-

лението. За осъществяването на тези мероприятия са осигурени необходимите средства. Само за строителство от културно-битов характер се отделят 94 млн. лв.

Важна задача в областта на образованието е постоянно да се подобрява работата върху комунистическото възпитание на учащата се младеж, да се създават условия за засилване практическата подготовка на учащите се във висшите учебни заведения и професионалните училища, за да могат да се подготвят за активна работа в материалното производство.

През 1965 г. почти всички младежи, които завършват основния курс на училищата, се предвижда да продължат образованието си в средните политехнически училища, техникумите или в училищата за подготовка на квалифицирани работници и селскостопански кадри. В средните политехнически училища ще постъпят 34 200 ученици, в средните професионални училища — техникуми (за редовно, задочно и вечерно обучение) — 52 хил. нови курсисти, а в професионално-техническите училища — 51 000. Във висшите учебни заведения (за редовно, задочно и вечерно обучение) ще бъдат приети 17 150 студенти, от които 46,6% по инженерните специалности. По този начин учащите се във всички видове и степени учебни заведения на 10 хил. души от населението ще достигнат около 2035. По този показател нашата страна се нарежда на едно от първите места в света.

През 1965 г. ще завършат по-голям брой специалисти, отколкото през предходната година. Броят на специалистите в народното стопанство ще се увеличи, както следва:

	1963 г. отчет	1964 г. очакв. изпълн.	1965 г. пр. план
Специалисти с висше образование	109 673	115 690	123 000
в т. ч.: инженери	23 880	25 590	28 000
Специалисти със средно образование	175 568	194 300	222 500
в т. ч.: техници	67 691	78 500	97 500

Предвижда се през 1965 г. в детските градини да бъдат обхванати 63,6% от децата в предучилищна възраст (от 3 до 7 години). Освен това набелязва се по-нататъшно разширяване на мрежата и увеличаване броя на децата в извънучилищните заведения, с помощта на които се подобрява възпитанието и укрепва здравето на учащата се младеж.

През 1965 г. се набелязва кината да се увеличат със 102. Ще бъдат произведени 11 игрални, 1 пълнометражен хроникално-документален и 105 късометражни филма.

Ще бъдат засилени грижите за опазване здравето на населението и за подобряване качеството на медицинското обслужване. Броят на болничните легла в края на 1965 г. ще достигне 54 133, на местата в постоянните детски ясли — 25 хил., на местата в домовете за социални грижи — 8560.

Броят на лекарските и зъболекарските длъжности в медико-санитарната мрежа ще нарасне на 15 815 души.

През 1965 г. ще бъдат водоснабдени нови 83 селища и ще се построят 898 км вътрешна водопроводна мрежа и 204,3 км нова канализационна мрежа. Ще влязат в експлоатация 6 хотела с 948 легла и 29 обществени хигиенни бани.

В резултат на разширяване на жилищното строителство набелязва се през 1965 г. само от държавното и кредитираното от държавата жилищно строителство да се построят 25 479 жилища с 1419,1 хил. м² застроена площ.

Нашата партия полага непрестанни грижи за осигуряване старините на трудещите се. С проектоплана за 1965 г. са предвидени значително повече суми за социално осигуряване. Само за изплащане на пенсии, включително и на кооператорите, са предвидени около 379 млн. лв., или със 7,3% повече от очакваното изпълнение за 1964 г.

*

* *

Другарки и другари народни представители! Нашата икономика може да се развива успешно само при условие, че непрекъснато се повишава ефективността на средствата, които се влагат в развитието на материалното производство. Решаващо място в изпълнението на задачата за повишаване ефективността на производството заема въпросът за непрекъснато повишаване обществената производителност на труда. Бързият растеж на производителността на труда е най-важното условие за развитие на икономиката и за повишаване жизненото равнище на народа. Затова на този въпрос с проектоплана е обърнато особено внимание.

С проектоплана за 1965 г. се предвижда производителността на труда да се увеличи в сравнение с 1964 г. в промишлеността с 6,4%, в строителството с 6,7%, в жп. транспорт с 3,5%, в търговията на дребно и общественото хранене с 3%. В резултат на набелязания растеж на производителността на труда се осигуряват около 66% от прираста на продукцията в промишлеността, 100% от прираста на строително-монтажните работи, около 68% от прираста на работата в жп. транспорт, около 48% от прираста на стокооборота в търговията на дребно и общественото хранене.

Увеличението на производителността на труда и по-пестеливото и разумно разходване на средствата в отраслите на

материалното производство създават възможност за по-нататъшно снижение на себестойността. Общата икономия, която трябва да се постигне в цялото народно стопанство през 1965 г. от снижение на себестойността, възлиза на около 190 млн. лв. Тази сума е 2,5 пъти по-голяма от прираста на капиталните вложения.

Основните показатели и пропорции в развитието на страната през 1965 г., залегнали в проектоплана, дават основание да се заключи, че задачата за изграждането на реален план, осигуряващ по-нататъшно развитие на производителните сили и повишаване на материалното благосъстояние и културата на народа, в основни линии е изпълнена. Реалността на проектоплана се заключава и в това, че производствените програми за 1965 г. са съобразени с мощностите и са осигурени с материална и финансова обвързка. Укрепени са запасите и резервите на страната в съответствие с възможностите на народното стопанство.

Другарки и другари народни представители! Такива са основните задачи и проблеми, поставени с проекта на държавния народностопански план за 1965 г., който Министерският съвет внася за разглеждане от Народното събрание. Няма съмнение, че както и досега, нашият трудолюбив народ под ръководството на партията ще изпълни и преизпълни задачите, поставени в плана. Гаранция за това е по-нататъшното братско сътрудничество на нашата страна с другите социалистически страни и на първо място със Съветския съюз.

Моля, другарки и другари народни представители, да приемете предложения законопроект за народностопанския план за 1965 г. (*Ръкопляскания*)

Председател Фердинанд Козовски: Думата за съдоклад по законопроекта има председателят на Комисията по народностопанския план и държавния бюджет др. Стоян Гюров.

Стоян Гюров: (*От трибуната*) Другарки и другари народни представители! Проектът за държавния народностопански план представлява нова значителна крачка в нашето икономическо развитие и в осъществяване решенията на Осмия конгрес на Българската комунистическа партия за по-нататъшна индустриализация на страната, за подем в селското стопанство, за внедряването на новостите на техническия прогрес и повишаване производителността на обществения труд. На основата на бързото развитие на производителните сили и доизграждане материално-техническата база на социализма се издига и жизненото равнище на народа.

Солидна основа за проектоплана за 1965 г. представляват значителните успехи в изпълнение на плана през

1964 г. През настоящата година се прояви масов героизъм от трудещите се, за да посрещнат 20-годишнината от социалистическата революция с нови още по-големи успехи, с преизпълнени планове и обещания. В резултат на героичните усилия на трудовите колективи държавният народно-стопански план за 1964 г. се преизпълнява. За 11 месеца само трудовите колективи от промишлеността произведоха в повече стоки на стойност над 150 млн. лв., или 3,2% над плана. В сравнение със същия период през миналата година промишлената продукция е увеличена с 10,7%. Планът по производителността на труда трудовите колективи в промишлеността преизпълниха за 9 месеца с 4,3%, в строителството — с 3,5%, в жп. транспорта — с 8,6%, в търговската мрежа на дребно — с 3,3%.

Големи са успехите в изпълнение на обещанията за реализиране надпланова печалба. За девет месеца колективите в промишлеността преизпълниха плана за печалбата с 9,5%, което се равнява на 22 653 млн. лв., в строителството — с 3,2%, в транспорта и съобщенията — с 9%, търговските предприятия — със 7,9%.

Както ни е известно, 1965 г. ще бъде последната година от четвъртата петилетка, която бе от голямо значение в изграждане материално-техническата база на социализма. През този именно период благодарение усилията на партията и народа се изградиха или доизградиха едни от най-крупните обекти в страната: Кремиковци, Азотноторовият завод — Стара Загора, Нефтохимическият комбинат — Бургас, рудниците и топлоелектрическите централи на Марица-изток, Медет и редица други, които представляват гръбнакът на нашата тежка промишленост и основа на бурното развитие на машиностроенето и химията.

Др. Пашев, председател на Държавния комитет за планиране, изнесе пред нас подробен доклад за основните положения на народностопанския план през 1965 г. Постоянната комисия по народностопанския план и държавния бюджет и другите постоянни комисии, които имат отношение към плана, се запознаха внимателно и обстойно с него. Те изслушаха подробен доклад от председателя на Държавния комитет за планиране по основните положения на народностопанския план, разгледаха предложенията, направени от министерствата, комитетите и окръжните народни съвети, от предприятия и народни представители и помогнаха да се подобри проектът, който се предлага на вашето внимание.

Комисията по народностопанския план и държавния бюджет и другите комисии намират, че предложеният проект за държавен народностопански план за 1965 г. е съгла-

суван с договорите, които сключихме със социалистическите страни, и е съобразен с материалните, трудовите и финансовите възможности на страната и насочен към подобряване на материалното и културното положение на трудещите се.

Особено внимание е отделено на капиталните вложения. През 1965 г. са направени сериозни усилия за по-ефективно използване на капиталните вложения чрез концентриране средствата в сравнително малък брой, но много важни строителни обекти, чрез увеличаване относителния дял на машините и съоръженията, чрез скъсяване пусковите срокове, чрез влагане средствата в отрасли, където е най-необходимо и имат сравнително по-голям икономически ефект. От всички лимитни капитални вложения на сума 1 184 200 млн. лв. 67,1% се отделят за промишлеността, а от тях само за крупните обекти на тежката промишленост са заделени 78,3%.

През следващата година с ускорени темпове ще продължи строителството на Металургичния комбинат в Кремиковци, разширението на Медет, разширението на Нефтохимическия комбинат в Бургас, ТЕЦ Марица-изток II, ТЕЦ Русе, ТЕЦ Девня, новия химически комбинат край Враца, разширяването на машиностроителни заводи, обновяване със съвременна техника на редица предприятия от леката и хранителната промишленост. Строителството на тези обекти и по-доброто използване на труда, материалите и основните фондове ще позволи с високи темпове да расте и националният доход. Предвижда се той да нарасне със 7,7% в сравнение с очакваното изпълнение за 1964 г.

През 1964 и 1965 г. се наблюдава стабилизиране на относителния дял на фонд натрупване: за 1964 е 24%, а за 1965 г. — 24,6%. Тази линия е правилна. Тя има редица преимущества, преди всичко строителните организации ще могат да се подготвят по-добре.

Държавният народностопански план за 1965 г. е напрегнат, но реален. Той може да се изпълни и преизпълни при пълна мобилизация на всички работници и селяни, специалисти и служители — на всички трудещи се в нашата страна.

Стабилността на фонд натрупване и на капиталните вложения дава възможност да се подобри работата на самите строителни организации, да се подобри материално-техническото снабдяване, да се улесни набирането на работна сила. В тази насока, ако се приеме от Министерския съвет утвърждаването на по-голяма част от лимитните капитални вложения с една година напред, твърде много ще се улесни сключването на договорите между инвеститори и строители, по-навреме ще се подготвят проектосметните документации и по-добре ще се подготвят спецификациите за необходимите материали, по-навреме ще се осигуряват машините и съоръженията.

Стабилизирането на фонд натрупване ще позволи ежегодно и с приблизително еднакви темпове да се подобрява материалното и културното благосъстояние на трудещите се.

Изхождайки от тези преимущества, ние считаме, че ще бъде правилно Държавният комитет за планиране и в бъдеще да се придържа към тази линия, която ще се отрази благотворно върху икономиката на страната.

Обемът на цялата промишлена продукция се предвижда по плана да нарасне с 9,6%. Производството на средства за производство (група А) ще се увеличи с 12,7%, а производството на предмети за потребление (група Б) с 6,4%. През 1965 г. тяхното съотношение ще бъде 52,3 : 47,7 в полза на група А, което показва трайната тенденция в нашата икономика по изграждане здрава материално-техническа база на социалистическото общество в нашата страна. Обемът на селскостопанската продукция спрямо очакваното за 1964 г. се предвижда да нарасне около 8%, превозът на транспорта — с 6,8%. Този растеж е правилен и ще осигури по-нататъшното развитие на нашата икономика.

Както се отбеляза в доклада на председателя на Държавния комитет за планиране, с изпреварващи темпове се предвижда развитието на отраслите на тежката промишленост. Това съотношение в сегашните условия на изграждане енергийната база и обезпечаване на суровини и средства за производство е правилно. В сравнение с ръста на общата промишлена продукция (9,6%) производството на електроенергия и топлоенергия ще нарасне със 17%, продукцията на топливната промишленост — с 20,1%, на черната металургия — с 21,4%, на машиностроенето — със 17%, на химията — с 13% и т. н.

Предвижда се увеличаване на производството и на стоките за потребление, като обемът на машиностроителната и металообработващата промишленост за стоковия фонд ще нарасне с 14%.

Предвидените пропорции между отраслите са правилни и дадените ръстове в сравнение 1964 г. са изпълними. Те ще се постигнат от по-пълно използване на наличните и нововъвеждащите се мощности в промишлеността, от по-пълното използване на земята и постепенното прилагане на химизацията в селското стопанство. В животновъдството прирастът се очаква от увеличаване продуктивността на животните. Предвижда се увеличаване механизацията на селското стопанство и разширяване поливното земеделие с 559 хиляди декара нови поливни площи. Поливането става все по-важен фактор за повишаване на продукцията от селското стопанство.

За изпълнение на отговорната задача, която се поставя пред родния транспорт — да създава жива, непосредствена и навременна връзка между пулсиращите „производствени сърца“ с вътрешния и външен пазар — в проекта се предвижда, както чухме от доклада на др. Пашев, увеличение на електрическите локомотиви с 15 броя, на дизеловите магистрални локомотиви — с 20 броя, на товарните вагони, приравнени в двусно изчисление — с 3386 броя, нови товарни кораби и шлепове с обща товарна вместимост 61 хил. т и др.

С проектоплана са набелязани и редица мероприятия за повишаване на материалното и културното равнище на трудещите се. Правилно е заложено в проектоплана увеличение на стокооборота с 6,6%, като се предвижда чувствително завишение продажбата на следните стоки: ориз — 10%, месо и месни произведения — 5,2%, захар и захарни изделия — 4,9%, яйца — 14,3%, памучни тъкани — 13,6%, вълнени тъкани — 8,7%, телевизори — 25%, хладилници — 64,3%.

Заложените показатели по образованието са съобразени с необходимостта от различни кадри за нашето народно стопанство.

За осъществяването на грандиозните задачи по плана за 1965 г. съществен фактор е по-нататъшното задълбочаване на международното социалистическо сътрудничество с братските страни, което получава реален израз със стокообмена.

Другарки и другари народни представители! В комисията постъпиха редица предложения и искания от народни представители, министерства, ведомства, народни съвети и др. Тези предложения бяха проучени и обсъдени най-внимателно.

Какви са и с какво се характеризират направените предложения?

Преди всичко предложенията се отнасят до включване на нови обекти в плана по капиталните вложения, повечето от които са от местен характер. Трябва да кажем, че почти всички предложения са основателни. Финансовите и материалните възможности на страната обаче не позволяват всички искания да се осъществят за една година.

Освен това, за да се спази изискването за ефективността на капиталните вложения, не бива да се разширява повече фронтът на строителството и да се забавя въвеждането на мощностите. Срочното въвеждане на мощностите, тяхното бързо използване е една от най-важните задачи. Разбира се, някои най-належащи нужди комисията счита, че трябва да се удовлетворят.

Комисията по народностопанския план и държавния бюджет и другите постоянни комисии предлагат да се внесат следните промени в проектоплана за 1965 година:

I. Да бъдат включени в плана за капиталните вложения за 1965 г. следните обекти:

А. Училища

(в хил. лв.)
План за 1965 г.

1. Бургаски окръг:	
а) пристройка на основното училище Изгрев— гр. Бургас	100
б) детска градина — гр. Айтос	40
в) довършване основно училище — Бургас	120
2. Варненски окръг:	
а) пристройка на основното училище И. Йов- ков — гр. Варна	100
б) довършване основно училище в кв. Рупи— Варна	100
3. Видински окръг:	
основно училище в с. Дреновец	60
4. Кюстендилски окръг:	
основно училище в с. Яхимово	66
5. Пловдивски окръг:	
а) пристройка на основното училище Столипи- ново — гр. Пловдив	100
б) довършване основно училище в кв. Каме- ница — гр. Пловдив	120
в) основно училище в с. Хисаря	80
6. Разградски окръг:	
а) работилници към механотехникума — гр. Разград	100
б) училище в с. Брестовене	50
7. Русенски окръг:	
довършване основно училище в квартал Здра- вец — гр. Русе	120
8. Силистренски окръг:	
основно училище в с. Сокол	60
9. Сливенски окръг:	
основно училище в с. Нейково	40
10. Смолянски окръг:	
а) основно училище в гр. Чепеларе	60
б) пристройка основно училище в с. Широка лъка	44,3
11. Град София:	
а) основно училище в кв. Момкова махала — София	200
б) основно училище в кв. 301—Красно село— София	200

в) основно училище в с. Долни Пасарел в рамките на средствата за капитални вложения на СГНС и 40 хил. лв. средства от самооблагането.

12. Ямболски окръг:

основно училище в гр. Ямбол

70

Всичко: 1830,3

Б. Водоснабдяване

1. Бургаски окръг:

водоснабдяване на с. Добра поляна

49

2. Коларовградски окръг:

водоснабдяване на селата Леси връх и Крива река

31

в това число собствени средства 15 хил. лв.

3. Пернишки окръг:

а) водоснабдяване на гр. Перник

30

б) водоснабдяване на с. Рударци

49

в) водоснабдяване на с. Стрезимировци

24

всички без материали

4. Плевенски окръг:

водоснабдяване на гр. Червен бряг

40

5. Пловдивски окръг:

водоснабдяване на с. Отец Паисиево

50

Всичко: 273

В. Електрификация

1. Бургаски окръг:

електрификация на с. Зайчар

29

2. Пернишки окръг:

електрификация на с. Одърница без материали

20

3. Сливенски окръг:

електрификация на с. Стрелци, Соколарци, Изгрев, Братан, Въглево и Топузово

45

4. Софийски окръг:

а) електрификация на махалите Градище, Черни връх, Станчовец, Пешна лъка и др. от община Джурово

21,8

в това число средства от самооблагането 11,8 хил. лв.

б) електрификация на махала Бърдо, с. Брезе

15

в това число собствени средства 5 хил. лв.

в) електрификация на с. Еленовдол

25

г) електрификация на с. Буковец

5

д) електрификация на с. Негошево

27,6

Всичко: 188,4

Г. Н а п р а в а н а м о с т о в е

1. Видински окръг:	
мост на р. Лом при с. Бяло поле	45
в това число собствени средства 23 хил. лв.	
2. Старозагорски окръг:	
мост на р. Габровница между с. Асен и	
с. Горно Сахране	20
Всичко:	65

Д. Д е т с к и я с л и и з д р а в н и д о м о в е

1. Кърджалийски окръг:	
здравен дом в с. Мост	15
2. Смолянски окръг:	
здравен дом в с. Хвойна	22
3. Толбухински окръг:	
а) детски ясли в с. Шабла	25
б) детски ясли в с. Божурово	20
4. Търновски окръг:	
детски ясли в гр. Елена	45
в това число собствени средства 45	
Всичко:	127

Е. Д р у г и о б е к т и

1. Президиум на Народното събрание:	
почивен дом	100
2. Комитет по културата и изкуството:	
филмова база в гр. Горна Оряховица	80
средствата да се вземат от предвидените за театъра в Благоевград	
3. Централен съвет на профсъюзите:	
а) почивен дом в Приморско	200
б) дом на профсъюзите в гр. Бургас	50
от лимита 150 хил. лв.	
собствени средства 100 хил. лв.	
4. Бургаски окръг:	
а) битов комбинат в гр. Карнобат	50
б) довършване топлофикацията на училището в гр. Карнобат	38
6. Ловешки окръг:	
а) кино в гр. Троян със средства от заеми от БИБ	50
б) общежитие при затвора в гр. Ловеч	108,7
в това число собствени средства, труд и материали на Министерството на правосъдието 48,7 хил. лв. и 60 хил. лв. от лимита за капитални вложения на Комитета по машиностроене	

7. Михайловградски окръг:	
културен дом в с. Георги Дамяново	30
8. Смолянски окръг:	
жилищен блок за здравните работници и учители с 24 апартамента в гр. Мадан	50
9. Софийски окръг:	
парокотелна на читалището и жилищен блок в Ботевград	50
със собствени средства и предвидени такива за котелното помещение 50 хил. лв.	
10. Търновски окръг:	
етапно завършване на народния театър в гр. Търново	100
в това число собствени средства 100 хил. лв.	

Всичко: 946,7

А всичко за капитални вложения: 3390,4

II. Да се направят в плана за проектиране и проучване за 1965 година следните промени:

	(в хил. лева)
1. Да се увеличат средствата на Президиума на Народното събрание с	7
2. Да се увеличат средствата на Министерството на външните работи за проектиране на жилища за дипломатически корпус с	16
3. Да се увеличат средствата на окръжния народен съвет — София, с	40
4. Да се увеличат средствата на Централния кооперативен съюз за проектиране на завод за заводско отглеждане на птици с	100
в това число собствени средства 100 хил. лв.	

Всичко: 163

Предлага се да се увеличат проектобюджетите на окръжните народни съвети с 822 хил. лв. за строителство по извънлимитен път, което ще се докладва от др. Мирчев.

III. Да се извършат следните промени в проекта на държавния народностопански план за 1965 г.

1. Да се заделят от плана за капиталните вложения на Министерството на селскостопанското производство 100 хил. лв. за строеж на селскостопански техникум в с. Камен — Търновски окръг, със сметна стойност 240 хил. лв.
2. В рамките на предвидените средства на Министерството на транспорта и съобщенията да се включат следните обекти:

(в хил. лева)

а) техническа сграда — Подуяне	50
б) производствено-техническа сграда — Ямбол	50
в) производствено-техническа сграда — Станке	50
Димитров	
г) трафопост и изравняване площадката на	94
ВЗ А. Жданов — Дряново	
д) довършване строящите се блокове на сгра-	100
дата на ул. Гурко и ул. Поп Андрей — София	
е) нормална жп. линия Ген. Тодоров — Пет-	80
рич — мост на р. Струма	
ж) електрифициране жп. линия Казичене —	
Карлово — кабелиране разшир. електрическо-	300
то депо — София	
3. В рамките на предвидените средства на Комитета по	
химия и металургия да се включат следните обекти:	
а) АТЗ — Стара Загора — мазутен генератор	1400
б) ДХЗ Леон Таджер — Русе	300
в) ДМП Красная звезда — Владая	731
г) инсталация за отделяне на фурфурол —	
с. Долна Митрополия, във връзка с фуражните	250
дрожди	
д) инсталация за отделяне на фурфурол —	250
гр. Разлог	
ж) техникум по минно дело — гр. Мадан	50
з) цех за стоманени топки — ДМЗ Ленин	822
4. В рамките на предвидените средства на Комитета по	
машиностроене да се включи строителството на след-	
ните обекти;	
а) завод Васил Коларов — Варна	300
б) реконструкция на ЗММ — София	250
като Комитетът по машиностроене направи целесъб-	
разни вътрешни размествания.	
Да се снемат от проектоплана щрангпресово оборудва-	
не, цех за меки ферити и кислородна станция — Русе.	
5. В рамките на предвидените средства на Комитета по	
енергетиката и горивата да се включат следните обекти:	
а) рудник Качулка — довършване въжена	122
линия	
б) рудник Кичеста — за подземно строителство	67,5
в) рудник Бояндол — подземно строителство	302,7
Да не се сема от плана почивната станция	100
на МВР	
6. От предвидените средства на Комитета по хранителна-	
та промишленост и от собствени средства на Мини-	
стерството на вътрешната търговия да се отделят	
266 хил. лв. за жп. отклонение Западна зона — Бур-	

гас, по нова техника, без да се отпускат допълнително материали.

7. Да се заделят 500 хил. лв. от предвидените средства за водното стопанство за Рабишката напоителна система.
8. Да се разреши на Академията на селскостопанските науки в рамките на предвидените ѝ средства да трансформира 260 хил. лв. за строително-монтажни работи.
9. Централният кооперативен съюз в рамките на средствата по плана за капиталните си вложения да започне строителство със собствени средства на почивна станция.
10. Да се увеличат със 144 хил. лв. собствените средства на Централния съюз на трудово-производителните кооперации за доставка на стругове и други машини от местно производство и внос за ТПК Бусер за производство на автомобилни резервни части — сегменти.
11. Необходимата валута за доставката на вносните машини да се осигури от завишаване плана за износ на предмети, произведени от трудово-производителни кооперации, с 300 хил. лв.

IV. В законопроекта за държавния народностопански план за 1965 г. в раздел IV, т. 11 — Капитални вложения, е записано, че за отрасъл Селско стопанство са предвидени общо 317,1 млн. лв. В тази сума не са включени предвидените средства за извънлимитните капитални вложения в размер на 37,7 млн. лв.

Комисията предлага във връзка с горното предвидените средства за отрасъл Селско стопанство по законопроекта да се изменят от 317,1 млн. лв. на 354,8 млн. лв.

V. Комисията по народностопанския план и държавния бюджет препоръчва:

1. Държавният комитет за планиране и Министерството на финансите да потърсят възможности през годината за увеличаване с 1200 хил. лв. средствата за топлофикация на София от ТЕЦ Трайчо Костов.
Държавният комитет за наука и технически прогрес да проучи възможността за заварката на тръби, произвеждани от ламарина в МЗ Ленин.
2. С оглед увеличаване добива на картофи Министерството на селскостопанското производство и Министерството на вътрешната търговия да договорират с трудово-кооперативните земеделски стопанства и държавните земеделски стопанства допълнително изкупуване на картофи.
3. Държавният комитет за планиране и Комитетът по горите и горската промишленост да потърсят възмож-

ност за намаляване сеченето на горите в повече от годишния етат.

4. Държавният комитет за планиране, Министерството на финансите и Комитетът по горите и горската промишленост да потърсят възможност за увеличаване средствата за зелено строителство — залесяване, с оглед да се залесява толкова площ, колкото се и изсича.
5. Държавният комитет за планиране и Министерството на финансите да потърсят възможности за увеличаване средствата за строеж и разширяване на пътища в недостъпните гори за по-пълно използване на дървесинната маса и за увеличаване площите за залесяване.

Другарки и другари! Особено важно значение има разкриването на резерви, които повишават производителността на труда, подобряват качеството, икономисват суровини, материали, електроенергия и гориво, снижават себестойността на продукцията, повишават рентабилността на всяко предприятие и всяко производство, усъвършенствуват машините, съоръженията, довеждат до внедряване на нова по-ефективна техника и технология.

Растежът на производителността на труда например зависи не само от повишаване на енерговъоръжеността и фондовъоръжеността, от използването на най-производителни машини и съоръжения, от механизация и автоматизация на производствените процеси, но и от подобряване организацията на труда и производството, подобряване санитарно-хигиенните условия на труда, от усъвършенствването на нормирането и заплащането на труда, повишаване квалификацията на работниците и специалистите, разпространяване на опита на първенците и пр.

Време е вече да повишим изискванията си към ръководствата на ведомствата, към стопанските ръководители в предприятията за сериозно подобряване организацията на труда и производството. В това отношение изключително голямо значение има подобряването на ритмичността в производството. Подобряването на ритмичността в производството ще се отрази крайно благоприятно в насока на намаление на извънредния труд, на брака, на злополуките, в подобряване качеството на продукцията. Извънредният труд през деветмесечието на 1964 г. е намалено в сравнение с миналата година с 8%, но това е все още крайно недостатъчно.

Загубите от брак само в промишлеността са достигнали 0,83% от стоковата продукция. Бракът в сравнение с миналата година абсолютно е увеличен с 981 хил. лева. Най-големите загуби от брак идват от машиностроенето, порцелано-фаянсовата промишленост и други отрасли.

Все още се произвеждат стоки, които не съответствуват на стандартите и потребностите на населението. Така например голяма част от продукцията на Целулозно-химическия комбинат — Букьовци, през второто тримесечие на тази година беше преокачествена. Немалко стоки за народно потребление бяха преоценени като демодирани.

Затова и една от важните задачи през 1965 г. трябва да бъде борбата за по-голяма ритмичност на производството, чувствително намаляване на престоите и извънредния труд.

Големи са възможностите за по-добро използване на производствените мощности. Така в машиностроенето през I-то тримесечие на 1964 г. е използвано 72,6% от режимното им време, разчетено на три смени, докато през първото тримесечие на 1963 г. е 74,8%. Азотноторовият завод — Стара Загора, произведе в по-малко 4288 тона амоняк, а Химкомбинатът — Димитровград, влоши използването на суперфосфатите.

През първото тримесечие на 1964 г. в сравнение със същия период на 1963 г. се влоши използването на техниката в текстилната промишленост.

Тези факти показват, че е необходима пълна мобилизация на силите, за да подобрим още през първото тримесечие на 1965 г. използването на машините и съоръженията в цялото наше народно стопанство.

Важен фактор за повишаване нивото на механизацията на основните видове строителни работи е по-пълното използване на календарния и режимния фонд време на машините. Въпреки че има известно подобрене, все още не се използва както трябва наличната техника. Една от причините за това са големите престои. Така например престоите на багерите възлизат общо на 92 221 машиночаса, от които поради слабости в организацията и престоя — 6597 машиночаса, поради преместване и преустройство на машините — 8589 машиночаса и по липса на електроенергия — 1292 машиночаса.

Всичко това показва какви резерви се крият в народното стопанство и необходимостта от подобряване организацията на труда и производството, за да може по-добре, по-пълно и по-интензивно да се използват основните фондове във всяко предприятие. В тази насока е необходимо съответните органи да положат още по-големи грижи за подобряване материално-техническото снабдяване, осигуряване повече суровини и материали, за да може по-добре да се използва оборудването и с това да се подобри ефективността от основните фондове.

И през 1965 г. една от най-важните задачи на партийните, стопанските, профсъюзните и комсомолските органи и организации ще бъде разгарянето на социалистическото съревнование под лозунга за „Висока рентабилност и отлично качество“. За тази цел е необходимо:

бързо и резултатно внедряване новостите на техническия прогрес;

незабавно внедряване утвърдилите се в практиката ценни изобретения, рационализации, организационно-технически мероприятия, работнически предложения, нови почини и рационални методи на труда;

масово изучаване и внедряване постиженията на първенците в борбата за повишаване производителността на труда, подобряване качеството на продукцията и намаляване себестойността на продукцията;

повишаване производствената квалификация, техническите и икономически знания на работниците и служителите;

осигуряване висока трудова и технологическа дисциплина в производството.

Другарки и другари! Комисията счита, че през 1965 г. ръководствата на министерствата, комитетите, ведомствата, управленията и предприятията трябва да положат много повече усилия и грижи за подобряване снабдяването на предприятията и да не допускат предприятия с неизпълнени планове, външнотърговските организации и предприятия в срок да внасят необходимите материали, машини и съоръжения, строителните организации да съсредоточат своите главни усилия в предаване в срок на пусковите обекти, транспортните предприятия своевременно да превозват товарите и пътниците, търговските и производствени предприятия да отделят по-голямо внимание в разнообразяване на асортимента и подобряване качеството на продукцията, комуналните предприятия чувствително да подобрят услугите на населението.

Когато всеки в своя сектор положи максимални грижи и с възможно най-малко материални, трудови и финансови средства дава висококачествена работа, успехите в народното стопанство ще се множат и ще се отразяват в подобряване материалното и културното благосъстояние на всички трудещи се.

Комисията по народностопанския план и държавния бюджет и другите комисии предлагат на народните представители да утвърдят предложението законопроект с предложените от нас изменения. *(Ръкопляскания)*

Председател Фердинанд Козовски: Двадесет минути почивка.

(След почивката)

Председателствуващ Светла Даскалова: Другарки и другари народни представители! Заседанието продължава. За доклад по законопроекта за държавния бюджет на Народна република България за 1965 г. има думата министърът на финансите др. Димитър Попов.

Министър Димитър Попов: *(От трибуната)* Другарки и другари народни представители! През тази година ние честувахме двадесетгодишнината от победата на социалистическата революция в нашата Родина. Българската комунистическа партия се отчете пред народа за постигнатите резултати от нейната политика през изтеклите 20 години. В сърцата и съзнанието на българските трудови хора остана дълбоко удовлетворение от това, че за две десетилетия в Народна република България е направено толкова, колкото други народи са извършили за цяло столетие — както предвиждаше вождът и учителят на нашия народ Георги Димитров.

Българският народ отдавна вече ползува обилно плодовете на социализма. Затова неговата вяра в правото дело на Българската комунистическа партия е непоколебима. Сега в цялата страна кипи упорита делова работа за изпълнение на текущите задачи. Всеки ден нови предприятия рапортуват за предсрочно изпълнение на годишните си планове. Работническата класа, трудещите се селяни, народната интелигенция — целият народ, разгръща сили и се готви за ново широко настъпление по пътя на социалистическото строителство.

Народна република България навлезе в третото десетилетие на своето социалистическо развитие. Това десетилетие ще протича под знака на борбата за претворяване в дело Директивите, приети от Осмия конгрес на Българската комунистическа партия за развитието на Народна република България през периода 1961—1980 г.

С предстоящата 1965 г. се завършва нашата четвърта петилетка. Държавният народностопански план и държавният бюджет за 1965 г., изградени върху големите постижения през изтеклите години, представляват една значително разширена стопанска и финансова програма, почиваща върху реално сложилите се икономически възможности на страната. Равнището, до което ще достигне народното стопанство с изпълнението на задачите, поставени за 1965 г., ще послужи като основа за развитието на нашата Родина през следващите няколко години.

Държавният бюджет за 1965 г. е представен за утвърждаване от Народното събрание по приходите на сума 3130,9 млн. лв. и по разходите на сума 3115,7 млн. лв., или с превишение на приходите над разходите 15,2 млн. лв.

Проектът на бюджета е съставен в пълно съответствие с показателите по проекта на държавния народностопански план. Увеличението на приходите се основава на предвиденото нарастване на производствената програма и повишаването на ефективността на стопанската дейност, изразено в по-доброто използване на материалните и трудовите ресурси. Разходната част осигурява средствата, необходими

за финансиране на развитието на отраслите на материалното производство, както и за по-пълното задоволяване на културно-битовите потребности на населението.

ПО ПРИХОДИТЕ

През 1965 г. се предвижда в държавния бюджет да постъпят приходи на обща сума 3130,9 млн. лв., както споменах по-горе. От тях близо 90 на сто ще се получат от социалистическия сектор на народното стопанство, т. е. от държавните и кооперативните предприятия и стопански организации, докато под формата на данъци и такси от населението ще постъпят само 6,8 на сто.

Това ясно показва, че държавният бюджет на нашата социалистическа Родина се изгражда на непоклатимата основа на развиващата се с бързи темпове социалистическа икономика, а оттам и на непрестанно увеличаващите се натрупвания от народното стопанство. Тези натрупвания се намират в пряка зависимост от предвидения по плана ръст на производствената програма и на реализацията на продукцията, както и от по-нататъшното снижаване издръжката на производството и обръщението, увеличаването на производителността на труда, подобряването на качеството и разнообразяването на асортиментите и намаляването на материалните разходи.

В съответствие с увеличението на показателите на плана, които подробно бяха докладвани от председателя на Държавния комитет за планиране, приходите от данък върху оборота и вноските в бюджета за сметка на печалбата се предвижда да се увеличат от 1873,6 млн. лв. през 1964 г. на 1995,3 млн. лв. през 1965 г., или със 121,7 млн. лв. Постъпленията от тези приходи съставляват 63,7 на сто от общия обем на бюджета при относителен дял за 1964 г. 61,1 на сто. Големият дял, който имат в бюджета приходите от данъка върху оборота и от печалбата, показва първостепенното им значение и грижите, които следва да полагат всички държавни и стопански ръководители и трудовите колективи за тяхното изпълнение.

Само от данък върху оборота се предвижда в бюджета да постъпят 1232,7 млн. лв. срещу 1174 млн. лв. през 1964 г., или 58,7 млн. лв. повече. Още по-значително е нарастването на постъпленията, които имат за източник печалбата на държавните предприятия. Приходите от отчисленията от печалбата, данък върху печалбата и данък върху основните и оборотните фондове на тези предприятия се увеличават общо от 699,6 млн. лв. на 762,6 млн. лв., или кръгло с 63,0 млн. лв. Влияние за това увеличение оказват факторите, които повишават рентабилността на предприятията.

Главното условие за изпълнението на планираната печалба и вноските от нея за държавния бюджет е постигането на набелязаната по плана за 1965 г. икономия от снижение на себестойността в размер на около 190 млн. лв. Тази икономия трябва да се реализира за сметка на разходите за суровини, материали, горива и енергия, както и от увеличаването на производителността на труда.

Задачата за постигането на допълнителни икономии на материали, труд и други разходи за производството и обръщението е обоснована с въвеждането на нови производствени фондове, с използването на повече електроенергия, с разширяването на механизацията и други технически подобрения. За да се използват докрай възможностите, които се създават при тези условия, необходимо е ръководствата и трудовите колективи на предприятията да вземат практически мерки за усъвършенствуване организацията на производството, за да подобряват непрекъснато рентабилността на предприятията.

През настоящата година отчисленията от печалбата за държавния бюджет, общо взето, се изпълняват. По-голяма част от държавните предприятия получават добри резултати. За 9 месеца от годината държавният машиностроителен завод Георги Димитров — Русе, постигна 46 на сто изпълнение на печалбата. Заводът реализира залежалата от 1963 г. продукция, постигна допълнително снижение на себестойността на сума 226 хил. лв. увеличи производителността на труда на 110,7 на сто, усвои производството на нови модели машини и съоръжения, даде свръхпланова продукция за 1585 хил. лв. и получи надпланова печалба от 1390 хил. лв. Сега заводът е носител на преходното знаме на Министерския съвет за предприятията по машиностроенето.

Добри успехи има през настоящата година и Горското стопанство в Якоруда. Това стопанство, което е едно от най-големите в страната, през 1963 г. не може да достигне планираната му печалба с 20 хил. лв. Ръководството на стопанството набеляза мерки за отстраняване на слабостите в работата, за увеличаване на производителността на труда, за по-пълно използване на производствените фондове. Подобрена е материалната и счетоводната отчетност, ликвидирани са свръхнормативните запаси и дебиторската задлъжненост. В крайна сметка планът за печалбата за 9 месеца е изпълнен. Значителни успехи показаха и редица други предприятия, като държавното индустриално предприятие Родина — гр. Толбухин, управленията по железопътния транспорт в София, Горна Оряховица и Пловдив, държавното индустриално предприятие Роза — гр. Казанлък, и много други.

Има успехи и в намаляването и ликвидирането на дотаците, които някои предприятия получават от държавата. Държавното минно предприятие Зелениград — Видински окръг, благодарение на взетите мерки за снижаване на себестойността и повишаване качеството на добиваните въглища, от губещо през миналата година се превърна в печелившо през настоящата година. Държавното минно предприятие Пирин — Благоевградски окръг, вместо 297 хил. лв. планова загуба през деветмесечието в резултат на подобряване на своята работа отчете загуба само 27 хил. лв.

Някои предприятия обаче не постигат предвидените с плана и бюджетите натрупвания. Държавните минни предприятия Бобовдол и Болшевик не изпълниха плана за печалбата за 9-месечието на 1964 година поради неизпълнение на производствената програма и добиването на въглища от по-ниски класи. Държавното индустриално предприятие Рилски лен — гр. Самоков, поради организационни слабости не можа да усвои работата с новото оборудване, не изпълни производствената си програма и не внесе в бюджета предвидените натрупвания. Държавното индустриално предприятие Лудогорски порцелан — гр. Разград, допусна висок процент надпланов брак и засега има най-висока себестойност на продукцията от всички предприятия в този отрасъл.

В редица случаи крайните резултати от дейността на предприятията се занижават от това, че се допускат загуби от брак, от престои, от влагане на по-скъпи от планираните материали и от неспазване на разходните норми за суровини. Тези слабости оскъпяват издръжката на производството. Поради такива причини не изпълниха плана за снижение на себестойността за 9-месечието държавният завод за резервни части Тодор Петров — София, държавното индустриално предприятие Балкан — Пловдив, Заводът за телефонна и телеграфна техника — София, и много предприятия на текстилната промишленост.

Необходимо е ръководствата и колективите на такива предприятия да положат повече грижи за подобряване организацията на производството, да отстранят допусканияте слабости и да осигурят планираните натрупвания и вноски в бюджета през 1965 г.

В съответствие с показателите на плана и по-нататъшното развитие на народното стопанство се набелязва увеличение и на редица други приходи по бюджета за 1965 г. Така от строителство и ремонт на кораби във връзка с разширяване програмата на нашите корабостроителни и кораборемонтни заводи се предвижда приходите в бюджета да нараснат с близо 50 на сто в сравнение с 1964 година и да достигнат 33,4 млн. лв.

Кооперативните и други организации през идущата година ще внесат в бюджета под формата на данък върху общия доход 45 млн. лв., при което само кооперациите от системата на Централния кооперативен съюз и тези към Централния съюз на трудово-производителните кооперации ще внесат в повече от 1964 г. близо 2 млн. лв. поради предвиденото разширяване на тяхната дейност и увеличаване на доходите им.

Освен това трудово-кооперативните земеделски стопанства ще внесат данък върху общия доход 42 млн. лв. срещу 41,5 млн. лв. за 1964 г. През 1965 г. се предвижда доходите на трудово-кооперативните земеделски стопанства да пораснат чувствително, но данъкът, който се внася в държавния бюджет, се увеличава незначително във връзка с преминаването на редица трудово-кооперативни земеделски стопанства в държавни земеделски стопанства.

Набелязани са постъпления от данъци от населението на сума 213,5 млн. лв. срещу 205,5 млн. лв. през 1964 г. Това съвсем не означава увеличение на данъчното облагане на населението, а е резултат на повишаване доходите на трудещите се и на материалното благосъстояние на населението. Както вече беше посочено, относителният дял на тези приходи е само 6,8 на сто и ежегодно намалява вследствие нарастването на приходите от социалистическия сектор на народното стопанство. Това е едно от коренните различия на социалистическия бюджет от капиталистическия. За капиталистическия бюджет данъците са основният приходен източник, чийто относителен дял расте вследствие непрекъснатото увеличаване на данъчното облагане на населението. Друга характеристика на социалистическия бюджет е, че постъпилите суми от данъци многократно се връщат на населението под формата на разходи за безплатно образование, безплатна медицинска помощ, социално осигуряване, детски градини, детски ясли, благоустройствени и комунални мероприятия и жилищно строителство. При капитализма приходите от данъци се използват за издръжка на подтисническия апарат, осигуряващ господството на капиталистическата класа и нейните печалби.

Изграждането на нашето социалистическо народно стопанство на здрава основа, непрекъснатото укрепване на финансите на страната, подобряването жизненото равнище на населението ние постигнахме и продължаваме да развиваме благодарение на мъдрото ръководство на нашата любима партия, трудолюбието и сплотеността на нашия прекрасен народ. Но никой в нашата страна не може да забрави безкористната помощ, която получихме в най-трудните години в изграждането на социализма у нас и която продължаваме да получаваме и сега от дружното семейство на социали-

стическите страни и преди всичко от великия Съветски съюз, без което са немислими всички досегашни наши постижения. В съответствие с програмата на Съвета за икономическа взаимопомощ за развитието на редица отрасли от химическата промишленост, машиностроенето, електропроизводството и т. н. се предвижда нашата страна през 1965 година да получи кредити, които по бюджета на държавата достигат сумата 152 млн. лв. Това са кредитни доставки на машини и съоръжения и цели комплекти за нашите новостроящи се заводи, които ние ще изплащаме при най-изгодни за нас условия и благодарение на които нашата икономика ще става от година на година все по-крепка, нашето производство, както и натрупванията за бюджета непрекъснато ще растат.

За това говори фактът, че бюджетът на Народна република България става все по-стабилен, че той се базира на трайните и растящи натрупвания от народното стопанство без използването на каквито и да е еднократни, случайни и странични постъпления. Бюджетът е в състояние да финансира изцяло предвидените мероприятия по държавния народностопански план за по-нататъшното изграждане на социалистическата икономика и за културното развитие на страната.

ПО РАЗХОДИТЕ

Разходите по проекта на бюджета за 1965 г. са предвидени на сума, както съобщих, 3115,7 млн. лв. Преобладаващата част от разходите е предназначена за финансиране на народното стопанство и за развитието на социално-културните мероприятия. За тези цели се насочват 2506,8 млн. лв., или 80,5 на сто от всички разходи, а в сравнение с очакваното изпълнение за 1964 г. — 71,7 млн. лв. повече.

За финансиране на народното стопанство по проекта на бюджета са предвидени 1622,9 млн. лв. Заедно със собствените средства, които се заделят от печалбата, амортизационните отчисления и други, сумата за финансиране на програмата за развитие на народното стопанство ще достигне 2056,4 млн. лв.

Основа на високите темпове на разширеното социалистическо възпроизводство са капиталните вложения. Чрез тях ежегодно се увеличават производствените фондове, съдействува се за осъществяване на техническия прогрес и за създаване материалните предпоставки за увеличаване на производителността на труда и натрупванията в народното стопанство.

Ето защо най-значителни са разходите за финансиране на лимитните капитални вложения. Те възлизат на 795,8 млн. лв.,

или повече от една четвърт от всички разходи по държавния бюджет. Това са само средства, които се дават от бюджета. Но има и други средства, собственост на предприятия и пр., които се прибавят, за да станат общо над 1 млн. лв. нашите лимитни капитални вложения, както ги съобщи другарят Пашев.

Участието на държавния бюджет във финансирането на лимитните капитални вложения възлиза на 67 на сто от общия им обем по плана. Основната част от лимитните капитални вложения се насочва в промишлеността, като най-голямо увеличение се предвижда за обектите на нефтената и химическата промишленост, електроизграждането, машиностроенето и металургията.

Независимо че увеличението на капиталните вложения се насочва предимно за изграждане на промишлени обекти и съоръжаване на съществуващи предприятия, предвидено е съответно нарастване и на капиталните вложения за културно-битово строителство, геолого-проучвателни работи и др. С лимитни капитални вложения и по пътя на жилищната спестовност и кредитирането през 1965 г. ще се построят над 25 хиляди апартамента.

Освен средствата за финансиране на лимитните капитални вложения по държавния бюджет са предвидени 52 млн. лв. за попълване ресурсите за кредитиране строителството на ТКЗС и жилищното строителство, както и 46,2 млн. лв. разходи за проектиране и проучване.

Обемът на лимитните капитални вложения през 1965 г. ще бъде два пъти по-голям в сравнение с 1959 г. и близо 3,5 пъти в сравнение с 1957 г. Същевременно трябва да се подчертае, че в същата степен нарастват отговорността и изискванията към проектантите, инвеститорите и строителите, доставчиците и монтажниците за осигуряване на максимален ефект от вложените средства. Ефективността на капиталните вложения се заключава преди всичко в избора на най-изгодните решения при проектирането, постигането на най-висок прираст на доходна продукция от вложените средства и кратки срокове на откупуване. Все още има строителни организации, които разпиляват материалите, не използват в достатъчна степен предоставената им строителна техника, не осигуряват навреме обектите с работна ръка и оскъпяват строителството. Не са редки случаите и на неспазване сроковете за въвеждане в действие на новите производствени мощности, вследствие на което народното стопанство не получава предвидената по плана продукция от тези обекти, а бюджетът — съответните натрупвания. До края на деветмесечието на текущата година не бе спазен пусковият срок за въвеждането в действие на разширението на металургичния завод Ленин — гр. Перник, на

медодобивния комбинат Георги Дамянов — гр. Пирдоп, а има и други такива. Има случаи, при които доставените машини и съоръжения, за които е платена ценна валута, стоят немонтирани и неизползувани дълго време, с което се блокират значителни парични ресурси, а народното стопанство не получава очакваната продукция и доходи.

През следващата година трябва да се положат максимални усилия да се избягнат тези недостатъци в капиталното строителство. Предпоставка за успешното решаване на тази задача е създадена. В проекта на плана е проведена линия на по-нататъшно съкращаване фронта на строителството. В строеж ще бъдат по-малък брой обекти в сравнение с текущата година. По този начин се осигурява концентрация на силите и средствата за изграждането на най-важните производствени мощности с оглед на по-бързото им въвеждане в действие.

Като се изхожда от увеличаване обема на производството и стокооборота, за 1965 г. е предвидено ново нарастване на оборотните средства на държавните предприятия и организации. От бюджета на държавата за тази цел се заделят 31,8 млн. лв., а от печалбата и други източници — 53,8 млн. лв. С това собствените оборотни средства на предприятията ще достигнат 1068,7 млн. лв., или ще се увеличат в сравнение с предходната година с 8,7 на сто. Предвижда се също така на предприятията да се предоставят още 915 млн. лв. под формата на дялово участие на банката. Следователно за изпълнението на своите задачи по плана стопанските предприятия и организации ще разполагат за идущата година общо с близо 2 млрд. лв.

Тези средства са определени с оглед на известно напрежение в ускоряването на тяхната обръщаемост. Това изисква старателни грижи за правилното и ефективно използване на оборотните средства. В това отношение на първо място стои въпросът за правилната организация на материално-техническото снабдяване, ритмичното изпълнение на договорните задължения между предприятията и по-специално на кооперираните доставки и своевременната реализация на готовата продукция. Всяко нарушаване на ритъма в кръгооборота на средствата, натрупване на свръхнормативни запаси от материали и суровини или задържане на произведената продукция може да доведе до финансови затруднения, до влошаване на крайните резултати от работата на предприятията.

Партията и правителството полагат непрестанни грижи за по-нататъшното развитие и подем на селското стопанство, което е жизнено важен отрасъл за задоволяване нарастващите потребности от суровини за промишлеността и хранителни продукти за населението, както и за нуждите на на-

шия износ. С всяка измината година нашето социалистическо селско стопанство бележи успехи. Многобройна армия от селскостопански труженици — кооператори, механизатори, специалисти и ръководители от трудово-кооперативни земеделски стопанства, машинно-тракторни станции и държавни земеделски стопанства, неуморно работи с нарастващо умение за увеличаване на селскостопанската продукция, за подобряване на нейното качество.

По народностопанския план се предвижда значително нарастване на общия обем на селскостопанската продукция за 1965 година. За постигане на тази цел е набелязано и разширяване на материално-техническата база на държавните и кооперативните земеделски стопанства чрез увеличаване броя на селскостопанските машини, употребата на повече химически торове и препарати, разширяване на поливните площи и т. н.

Изпълнението на задачите, поставени с народностопанския план за селското стопанство, се основава преди всичко на собствените сили и средства на нашите социалистически селскостопански предприятия. Значителна помощ се оказва в тази насока и от страна на държавата с отпускането от бюджета на средства за финансиране на машинно-тракторните станции, напоителните системи и за селскостопанското строителство.

През 1965 г. кооперативните стопанства ще се обслужват от 89 машинно-тракторни станции и 50 ремонтно-технически станции. За финансирането на машинно-тракторните станции в проекта на бюджета са предвидени 40,2 млн. лв.

За издръжката на напоителните системи ще се разходват около 11,3 млн. лв., от които по държавния бюджет — 6,8 млн. лв. Това създава възможност за увеличаване добивите от засетите площи и облекчаване труда на кооператорите.

Държавните земеделски стопанства заемат сравнително малък дял в общия обем на селскостопанската продукция, обаче тяхната роля за по-нататъшното бързо развитие на социалистическото селско стопанство все повече нараства. Те служат за пример по отношение на организацията, подобряването на агротехниката и получаването на високи добиви от селското стопанство. За финансиране на държавните земеделски стопанства по проекта на държавния бюджет са предвидени 50,4 млн. лв., предназначени главно за посрещане разходите по формиране на основните стада, засаждане и отглеждане на трайни насаждения, строителство на селскостопански сгради, разширяване на поливните площи и други.

За мероприятията, свързани с растениевъдството, в проекта са предвидени над 41 млн. лв. Тези средства ще се използват преди всичко за създаването на нови сортове сел-

скостопански култури и за опазването на насажденията от вредители. За борбата с ерозията се заделят 2,9 млн. лв., а за премии и поощрения за изкупени сортови семена 15,4 млн. лв.

Около 15 млн. лв. ще се разходват за подобряване на животновъдството и ветеринарното обслужване на селскостопанските животни. Тези средства ще се използват главно за развъдно-подобрителната работа, за доставка на медикаменти, разплодни животни, за издръжка на ветеринарни лечебници и екарисажи.

Резултатите от работата на държавните и кооперативните земеделски стопанства от година на година се подобряват. Но тези резултати могат да станат още по-добри, ако се отстранят навреме някои от съществуващите слабости. Има още трудово-кооперативни земеделски стопанства и държавни земеделски стопанства, където непълно се използват тракторите, допускат се големи престои поради неправилно техническо поддържане, неправилно и в неподходящо време извършване на полските работи, несвоевременно се излиза на работа, не се изпълняват някъде дневните норми. Неправилно се използват от някои стопанства напоителните съоръжения, пилее се много вода, допуска се загуба от филтрация и т. н. Необходимо е строително-монтажното управление Водстрой да предава за използване напоителните системи и съоръжения напълно завършени и годни за използване, за да не се оскъпяват поливните работи. Понякога много се бърза да се открие някоя напоителна система, да се направи едно тържество, а после започват да се оплакват и да влагат нови пари, за да я поправят. (Оживление)

За изпълнение на мероприятията по горите и горската промишленост в проекта на бюджета се предвижда да се разходват 39,3 млн. лв. От тях за по-нататъшно разширение на горските насаждения се насочват 16 млн. лв., а останалите — за проектиране и прокарване на горски пътища, за доставка на машини и съоръжения и други.

Другарки и другари народни представители! Народна република България следва стремително пътя на изграждане на социализма, за което мощен тласък даде Априлският пленум на Централния комитет на Българската комунистическа партия. Големи успехи се постигнаха в изграждането на тежката промишленост, в развитието на машиностроенето, металургията, енергетиката, селското стопанство и въобще на цялото ни народно стопанство. Основната цел на ускореното икономическо развитие, на всестрания подем на народното стопанство е да се повишава материалното и културното равнище на народа. „Българската комунистическа партия и народната власт нямат по-голяма грижа от грижата за подобряване положението на трудещите се. В центъра на цялата

тяхна дейност и борба стои човекът, в името и за благо на когото те полагат всички усилия“ — се казва във Възванието на Централния комитет на Българската комунистическа партия към българския народ по случай 20-годишнината на социалистическата революция в България. В тези думи са изразени смисълът и съдържанието на цялата дейност на Българската комунистическа партия и народното правителство.

Чрез развитието на материалното производство и повишаване на неговата ефективност се получават натрупвания, които позволяват да се задоволява широк кръг потребности на трудещите се по линията на обществените фондове за потребление. За сметка на тези фондове, чиято основна част се образува от средствата на държавния бюджет, населението се ползува от безплатно образование, безплатно медицинско обслужване, социално осигуряване, задоволяване на културни и други нужди. Тези придобивки са велико завоевание на социализма и представляват значително допълнение към личните доходи на трудещите се.

За социално-културните мероприятия по проекта на държавния бюджет за 1965 г. е предвидено да се разходват 883,9 млн. лв., или с 56 млн. лв. повече от 1964 г. Това дава възможност през течение на годината за издръжката на социално-културните мероприятия всеки ден да се разходват средно към 2,5 млн. лв. Частта на тези разходи към общата сума по разходната част на бюджета съставлява 28,4 на сто. В рамките на цялата четвърта петилетка средствата за социално-културните мероприятия възлизат на повече от 4 млрд. лв. и надвишават значително сумата на всички разходи по проекта за 1965 г.

Предвидените разходи осигуряват издръжката на набелязаното с народностопанския план разширение на мрежата и показателите на учебните заведения, на леглата в здравните заведения, местата в детските ясли и др. Осигурява се също така изпълнението на държавния план за наука и технически прогрес и изплащането на разходите по общественото осигуряване.

По отделни видове тези разходи се разпределят, както следва: за просвета, подготовка на квалифицирани кадри и предучилищно възпитание — 253,8 млн. лв., за здравеопазване — 149,7 млн. лв., за развитието на науката и техническия прогрес — 36,2 млн. лв., за култура и изкуство — 29,0 млн. лв. и за обществено осигуряване, социално подпомагане и пенсии — 415,2 млн. лв.

Българската комунистическа партия и правителството полагат особени грижи за всестранното развитие и подем на образователното дело. През 1965 г. от бюджета и по фи-

нансовите планове на предприятията за нуждите на народната просвета ще се разходват 272,5 млн. лв. Отделяйки такива крупни средства за образование, държавата дава възможност на младежта да се възпитава и учи, да усвоява нови професии и специалности. В общообразователните, професионалните училища и техникумите, във висшите и полувисшите учебни заведения през 1965 г. ще се обучават общо около 1679 млн. деца, младежи и девойки. От редица години вече образователното дело у нас е безплатно и достъпно за всички граждани в страната. Сега всеки пети човек в републиката се учи в учебно заведение.

Във връзка с бързото нарастване потребностите на народното стопанство от квалифицирани кадри в последните години широко развитие получиха професионалните училища. Броят на учащите се в тях сега е над два пъти по-голям от този в средните политехнически училища и достига 269 хил. души. В различните отрасли на народното стопанство ежегодно се вливат добре обучени кадри. През тази година Централният комитет на партията и правителството взеха нови решения за по-нататъшното подобряване на образователното дело в страната и довеждане докрай работата по свързване на училището с живота — с нуждите на народното стопанство.

За висшите учебни заведения се предвижда да се разходват 41 млн. лв. срещу очакван разход за текущата година от 37 милиона лева. С тези средства се осигурява обучаването на 84 хиляди студенти, от които в редовното обучение — 57 хиляди. През годините на народната власт броят на студентите у нас се увеличи повече от 8 пъти. Освен безплатното обучение на студентите полагат се грижи за създаване на все по-добри битови условия, като се разширява обхватът им в студентските общежития и столовете за храна. Държавата отпуска стипендии на около 40 на сто от студентите.

През годините на народната власт особено много се разрасна мрежата на детските градини, в които се възпитават децата от предучилищна възраст (от 3 до 7 години). По народностопанския план се предвижда в тях да се обхванат през 1965 г. 342 хиляди деца. За издръжката на тези заведения по проекта на бюджета се предвиждат 28,4 млн. лв. С тези средства се осигурява нормална издръжка както на съществуващите заведения, така и на новоразкриващата се по проекта на плана мрежа от детски градини.

Под непрестанните грижи на нашата партия родната наука бързо върви напред и с всяка измината година завоюва нови постижения. Нашата наука разполага с повече от сто специализирани институти и множество бази за тех-

ническо развитие и прониква във всички области на обществения живот и материалното производство. За развитието на науката от бюджета на държавата се разходват значителни средства. Въпреки че другарят Иван Попов пак казва, че са малко средствата, те всъщност са твърде много. По проекта за 1965 г. са предвидени, както беше отбелязано, 36,2 млн. лв. Освен тази сума за развитието на науката и техническия прогрес ще се използват и средства от фонд техническо развитие при предприятията.

Социализмът откри широк път и за развитието на културата и изкуството. През периода на народната власт значително е увеличен броят на театрите, библиотеките, кината и симфоничните оркестри. Проникна широко в бита на хората радиоприемникът, с бързи темпове се увеличава и броят на телевизорите. За културата и изкуството през 1965 г. се предвиждат 29,0 млн. лв. От тези средства за читалища, библиотеки и музеи се заделят към 8 млн. лв., за радиоразпръскването и телевизията — 5,5 млн. лв., за театри, опери, оркестри, ансамбли и художествена самодейност — общо 9,3 млн. лв.

За по-нататъшното развитие на здравното дело в страната ще се разходват 149,7 млн. лв. срещу 144,2 млн. лв. за 1964 г. С тези средства се осигурява нормалната издръжка на съществуващата здравна мрежа и на новия ръст на болничните легла, местата в детските ясли и допълнителните висши и средни кадри и друг персонал, с които ще се увеличи щатът през годината. Сега у нас има близо 4 и половина пъти повече болнични легла, отколкото в 1944 г. Безплатното лечение на населението способствува за рязкото подобряване здравеопазването в страната. Заболяването от туберкулоза намаля четири пъти, а смъртността от тази болест спадна десет пъти, ликвидирана е маларията, а дифтерията и коремният тиф са сведени до единични случаи. Не е безинтересно да се отбележи, че средствата, отпуснати от държавния бюджет за здравеопазването, са около петдесет пъти повече от изразходваните през последната година на буржоазното господство у нас.

От общата сума на разходите за социално-културните мероприятия най-голям дял заемат тези за социалното осигуряване — за пенсии, помощи и други. За тях по проекта на бюджета за 1965 г. са предвидени 415,2 млн. лв. срещу 381,4 млн. лв. за 1964 г., или увеличението е с 33,8 млн. лв. От общата сума на разходите 256,8 млн. лв. са предназначени за изплащане пенсии на работниците и служителите, или близо 24 млн. лв. повече от разходите за 1964 г. Заедно със средствата от фонда за пенсиониране на земеделските стопани-кооператори, по който се осигуряват 122 млн. лв., през 1965 г. за пенсии ще се разходват общо 378,8 млн. лв.

За изплащане на семейни добавки в държавния бюджет са предвидени 86,9 млн. лв. Освен това се предвиждат 45,8 млн. лв. за обезщетения за временна нетрудоспособност поради заболяване, злополука, майчинство и бременност.

Предвиждат се и необходимите средства за почивка на над 650 хиляди работници, служители и селяни-кооператори, на ученици и студенти в почивни домове, станции и хижи.

Повишаването на материалното благосъстояние на трудещите се освен по линията на социално-културните мероприятия, финансирани от държавния бюджет, се допълва и по пътя на извънбюджетни източници и средства, които заедно със социално-културните мероприятия формират обществените фондове за потребление. През 1965 г. населението ще получи допълнителни облаги от средствата, заделени от стопанските предприятия, от различните фондове на трудово-кооперативните земеделски стопанства и обществените организации. Така от фондовете на трудово-кооперативните земеделски стопанства ще се изплатят около 14 млн. лв. за обезщетения при временна нетрудоспособност поради заболяване, бременност и разни други помощи на кооператорите и над 13 млн. лв. за издръжка на детски градини и ясли, за полуинтернати, подготовка на кадри и др. За сметка на стопанските предприятия ще се разходват около 51 милиона лева за режимни разноски на столовете за работниците и служителите и за издръжка на професионалните училища, преминали към тях. За изплащане възнагражденията на работниците и служителите при ползуване на годишните им домашни отпуски ще се изразходват около 120 млн. лв., за награди и помощи — близо 14 млн. лв.

Общо по линията на обществените фондове за потребление през 1965 г. ще се предоставят допълнително на населението извън неговите лични доходи над 1,2 млрд. лв., което представлява една шеста част от националния доход.

През 1965 г. ще се проведат 10 тиража на облигации от вътрешните държавни заеми, във връзка с което населението ще получи 11 млн. лв. допълнителни доходи.

Разходите за издръжката на управлението през 1965 г. се предвиждат в размер на 74 млн. лв., или с около 3 млн. лв. по-малко от предшестващата година. Относителното тегло на тази група разходи към общия обем на разходите по държавния бюджет спада от 2,5 на сто през 1964 г. на 2,4 на сто за 1965 г.

Разходите за отбрана съставляват 7,4 на сто от общата сума на бюджета.

БЮДЖЕТИТЕ НА НАРОДНИТЕ СЪВЕТИ

Бюджетите на народните съвети се предлагат за утвърждаване на обща сума 527,8 млн. лв. В сравнение с 1964 г.

общият обем на тези бюджети показва известно намаление. Това се дължи на някои структурни изменения в разходната част на тези бюджети.

От бюджетите на народните съвети отпадна издръжката на голяма част от професионалните учебни заведения, които преминаха към предприятията и отрасловите министерства и комитети.

Приходите, които изцяло се предоставят на народните съвети, възлизат на 495 млн. лв. По бюджетите на народните съвети са предвидени такива редовно постъпващи приходи като данък върху оборота и отчисления от печалбата на подчинените им предприятия на сума 100,1 млн. лв., приходи от машинно-тракторните станции — 37,1 млн. лв. и данък върху общия доход от населението — 181,3 млн. лв. Следователно приходната база на народните съвети е напълно стабилна и е поставена в зависимост главно от стопанската дейност на подчинените им предприятия и от текущите постъпления от данъци и такси. Тези приходи са достатъчни да покрият 94 на сто от всички разходи, които се финансират от местните бюджети, като само 6 на сто от тях остават да се попълват чрез отчисления от постъпващите централно държавни приходи или пък чрез субсидии от републиканския бюджет.

От общата сума на разходите за социално-културни мероприятия по единния бюджет на държавата, на които вече аз се спрях, по бюджетите на народните съвети се предвиждат 332,2 млн. лв. От тях 177,6 млн. лв. са предназначени за училищата, детските градини и другите помощни и извънучилищни заведения и 141,5 млн. лв. — за широко разпространената във всички градове и села мрежа от болнични и други медицински заведения.

Разходите за стопанската дейност на народните съвети и за финансиране на предприятията възлизат общо на 159,5 млн. лв., което съставлява над 30 на сто от всички разходи по техните бюджети. Повече от 100 млн. лв. са предназначени за поддържане и по-нататъшно изграждане на улични настилки, зелени площи, водоснабдяване и канализация, осветлението и чистотата в населените места. Разбира се, разходите за комуналното стопанство не са единствените, които служат за създаването на новия социалистически облик на нашите градове и села. Голямо е значението на огромното строителство на промишлени и други стопански обекти, на широко разгърнатото се жилищно строителство, на изграждането на културни домове и различни обществени сгради. Големите успехи в благоустройственото и архитектурно оформяване на населените места дадоха възможност да се обявят 15 села за градове и 40 други — за селища от градски тип.

ПО ОТЧЕТА НА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ ЗА 1963 Г.

Заедно с проекта на бюджета за 1965 г. правителството представя за разглеждане и одобрение отчета за изпълнение на държавния бюджет за 1963 г.

Както личи от раздадените ви материали, през 1963 г. по държавния бюджет са постъпили 3552,6 млн. лв., а са разходвани 3499,8 млн. лв. Реализирано е превишение на приходите над разходите на сума 52,8 млн. лв., от които 20,3 млн. лв. по републиканския бюджет. Това превишение е значително по-голямо, отколкото по утвърдения от Народното събрание бюджет за 1963 г. Този краен резултат сочи успешния ход на нашата икономика и непрекъснатото укрепване на финансите на Народна република България. Бюджетът не само че редовно посрещна разходите за изпълнението на текущите задачи, но и допринесе за засилване на паричните резерви на държавата. При това нека да припомним, че именно през 1963 г. беше отменен данъкът върху общия доход за заплатите и възнагражденията до 50 лв. месечно, беше намален същият данък за заплатите до 70 лв. През същата година се възобнови и тиражирането на вътрешните държавни заеми от населението.

Обстоятелството, че по отчета за 1963 г. общите суми на приходите и на разходите са по-големи в сравнение с приходите и разходите, предложени за одобрение по проекта на бюджета за 1965 г., се обяснява, както ви е известно, тъй като миналата година ние се спряхме на този въпрос, главно с това, че до 1963 г. включително резултатите от външната търговия се отразяваха изцяло по бюджета, а от 1964 г. се включва само разликата между приходите и разходите от външнотърговската дейност.

Успешно се изпълнява и бюджетът за текущата година. Досегашните данни показват, че ще бъде реализирано по-голямо превишение на приходите над разходите от одобреното от Народното събрание.

Другарки и другари народни представители! Изпълнението на набелязаната с проекта на държавния народностопански план и държавния бюджет програма за разгръщане на социалистическото строителство през следващата година може да се осъществи само в условията на мир. Българската комунистическа партия и правителството водят последователна и неизменна политика на мир и дружба. Взаимоотношенията ни със страните от социалистическия лагер са поставени на основата на братско сътрудничество и взаимопомощ в икономическото и културното строителство.

Българското правителство се стреми да създаде приятелски отношения и с всички несоциалистически страни върху

принципа на мирното съвместно съществуване между държавите с различен обществен строй. „Вниманието на нашата партия и народното правителство в областта на външната политика винаги е било насочено към превръщане на Балканите в район на мир, сътрудничество и взаимно разбирателство, към развитието и укрепването на добросъседски отношения, на икономически и културни връзки с балканските страни“, заяви първият секретар на Централния комитет на Българската комунистическа партия и председател на Министерския съвет другарят Тодор Живков на осмата юбилейна сесия на Народното събрание. Приложението на тази политика намери израз в сключените неотдавна спогодби с Кралство Гърция. Трябва да се очаква, че и от двете страни ще се полагат грижи и в бъдеще за установяване на още по-тесен контакт за развиване на икономическите и културни връзки, от които ще имат голяма полза и двата народа. Усилията на нашето правителство са насочени към подобряване и на отношенията ни с Турция. Укрепването на мира и сигурността на Балканите ще създаде условия за всестранно сътрудничество в областта на икономиката, културата и туризма между всички балкански народи.

Правителството на Народна република България твърдо застава на страната на онези народи, които водят борба за освобождаването си от колониална или полуколониална зависимост. То осъжда чуждото империалистическо вмешателство във вътрешните работи на Южен Виетнам, Конго, Кипър, интригите и заплахите срещу Куба и други страни.

Другарки и другари народни представители! Последователно се изпълняват задачите, поставени от Осмия конгрес на Българската комунистическа партия за по-нататъшно развитие на отраслите на народното стопанство и повишаване благосъстоянието на народа. Държавният народностопански план и държавният бюджет за 1965 г., които сега се разглеждат от Народното събрание, представляват нова крачка по пътя на нашето стремително движение напред за по-високо икономическо и културно развитие на нашата страна.

За успешното изпълнение на държавния бюджет трябва да се съсредоточат всички сили на министерствата, комитетите, ведомствата и окръжните народни съвети, както и на всички органи на партийните, профсъюзните и други обществени организации. Не по-малко важно условие е да се спазват действащите закони, които отговарят на интересите на обществото и на всеки отделен гражданин, да се укрепва финансовата дисциплина и да се провежда строг режим на икономии от всички колективи, от всеки работник и служител.

Моля, другарки и другари народни представители, да разгледате и гласувате предложения от Министерския съвет проект на държавния бюджет за 1965 г. (*Ръкопляскания*)

Председателствуващ Светла Даскалова: Моля подпредседателят на Комисията по народностопанския план и държавния бюджет др. Никола Мирчев да прочете съдоклада на комисията по законопроекта за бюджета на Народна република България за 1965 г.

Никола Мирчев: (*От трибуната*) Другарки и другари народни представители! Комисията по народностопанския план и държавния бюджет при Народното събрание съгласувано с останалите отраслови постоянни комисии разгледа основно проекта на държавния бюджет за 1965 г., внесен от правителството в Народното събрание за разглеждане и одобрение.

Както е известно, настъпващата 1965 г. е последната година от четвъртата петилетка. Поради това държавният бюджет за тази година се явява от особено значение. От една страна, той трябва да отрази успехите, постигнати от нашето народно стопанство, от целия наш трудов народ през годините на упорит и ползотворен труд на четвъртата петилетка, а, от друга страна, ще послужи като финансова основа за изпълнението на задачите през първите години на следващата петилетка.

Комисията намира, че внесеният от правителството проект на държавния бюджет на Народна република България за 1965 г. отговаря на така поставените високи изисквания. Проектът е изготвен в съответствие с решенията на Осмия конгрес на Българската комунистическа партия и начертаната от него програма за развитието на страната в периода до 1980 г. В него са отразени решенията на пленумите на Централния комитет на Българската комунистическа партия, които се състояха през последните няколко години по въпросите на отделните отрасли на народното стопанство, по усъвършенствуването на партийното и държавното ръководство и пр. Строго са спазени също така указанията, които Централният комитет на Българската комунистическа партия и Министерският съвет дадоха за изграждане на реални и икономически обосновани план и бюджет. Осигурена е пълната обвързаност на проекта на държавния бюджет с показателите по проекта на държавния народностопански план за следващата година.

Другарки и другари народни представители! Проектът на държавния бюджет за 1965 година е предложен на обща сума по приходите 3 130 976 000 лв., и по разходите —

3 115 746 258 лв., или с превишение на приходите над разходите в размер на 15 229 742 лв.

Приходната част на проекта на бюджета е изградена върху здравата основа на доходите от социалистическото стопанство. Ръстът на тези приходи по проекта на бюджета отговаря на увеличената програма на отраслите на народното стопанство и задачата за по-нататъшно снижение себестойността на продукцията, издръжката на обръщението и пр., набелязани по проекта на държавния народностопански план за 1965 година. Почти 90 на сто от приходите по проекта на бюджета се предвижда да постъпят от социалистическия сектор на народното стопанство. Платежите от населението — данъци и такси, представляват само 6,8 на сто от приходите.

При изготвяне приходната част на проекта на бюджета е обърнато особено внимание на планово губещите предприятия. Възприетата през последните няколко години линия за непрекъснато намаляване броя на тези предприятия е намерила отражение и в проекта за 1965 г. Положени са усилия за увеличаване доходността на стопанските предприятия и е набелязана значителна сума, която трябва да се реализира от икономии от себестойността на продукцията и издръжката на обръщението.

Разходната част на проекта на държавния бюджет за 1965 г. се предлага, както вече отбелязахме, в размер общо на 3 115 746 258 лв. От тях за финансиране на народното стопанство се предвиждат 1 622 914 хил. лв., за социално-културни мероприятия — 883 931 хил. лв. и за издръжка на органите на държавната власт и управление и на съдилищата и прокуратурата — 74 063 хил. лв. Това означава, че 80,5 на сто от всички разходи на бюджета са предназначени за по-нататъшно развитие на отделните отрасли на промишлеността, селското стопанство, строителството, транспорта и за социално-културните мероприятия — народната просвета, културата, изкуството, науката, здравеопазването, физкултурата, социалното осигуряване и пр. Тези данни ясно подчертават творческия характер на бюджета на нашата народнодемократична държава — бюджет на мирно, градивно развитие, бюджет, насочен към непрекъснато подобряване на материалното и културното положение на трудещия се народ.

Централно място в разходите за народното стопанство и през следващата година се предвижда да заемат средствата за капитални вложения, тъй като без крупно капитално строителство не е възможно да се осъществява ускореното развитие на народното стопанство. Повече от 25 на сто от всички разходи по проекта на държавния бюджет се насочват за финансиране на капиталните вложения. Основната част от тях естествено ще отиде за обектите на промишле-

ността. Осигурено е обаче съответно нарастване и на средствата за капитални вложения за културно-битовото строителство.

В съответствие с големите грижи, които партията и народната власт полагат за по-нататъшното укрепване и развитие на селското стопанство, по проекта на държавния бюджет за 1965 г. се предвижда да продължи отпускането от бюджета на средства за финансиране на редица важни за селското стопанство мероприятия — машинно-тракторните станции, напонтелните системи и селскостопанското строителство. Отделно са включени крупни суми за финансиране на мероприятия, свързани с растениевъдството, за подобряване на животновъдството и ветеринарното дело и пр.

По проекта на бюджета е предвиден значителен ръст и на средствата за финансиране на социално-културните мероприятия. Сумата на тези разходи ще достигне 883 931 хил. лв., като в сравнение с 1964 г. ще нарасне с 56 млн. лв. Тези средства обезпечават издръжката на предвиденото по проекта на държавния народностопански план разширяване на мрежата на учебните заведения и на учащите се в тях, на леглата в здравните и детски заведения, изпълнението на държавния план за наука и технически прогрес. Крупна е и сумата на разходите по осъществяване правата на трудещите се във връзка с трудовото и социалното законодателство. През 1965 г. тя се предвижда да надхвърли 415 млн. лв.

Сумата на разходите за издръжка на органите на държавната власт и управление, на съдилищата и прокуратурата бележи намаление в сравнение с 1964 г. с около 3 млн. лв. Като се вземе под внимание непрекъснатото разгръщане на държавната дейност, трябва да се отбележи, че комисията намира това за значителен успех на линията на партията и правителството за непрекъснато съкращаване и поевтиняване на издръжката на управленческия апарат.

Другарки и другари народни представители! Комисията по народностопанския план и държавния бюджет разгледа и отчета за изпълнението на държавния бюджет за 1963 г. и предлага да бъде утвърден така, както е представен от Министерския съвет, а именно:

По приходите на сума	3 552 557 000 лв.
По разходите на сума	3 499 783 000 лв.
С превишение на приходите над разходите	52 774 000 лв.

Другарки и другари народни представители! Комисията по народностопанския план и държавния бюджет при Народното събрание разгледа в няколко заседания внесения от Министерския съвет и Бюрото на Народното събрание проект

на държавния бюджет на Народна република България за 1965 г.

Комисията проучи обстойно проектите на бюджетите на отделните министерства, комитети и ведомства, сборните проектобюджети на окръзите и взаимоотношенията на предприятията с бюджета и намира, че приходите по проекта на държавния бюджет за 1965 г. са правилно изчислени и предвидени, като е дадено достатъчно напрежение на плана за постъпленията.

Разгледаха се също така подробно и разходите, планирани по проектите на бюджетите на министерствата, комитетите, ведомствата и окръжните народни съвети и по финансовите планове на предприятията и се намери, че тези разходи отговарят на нуждите.

Комисията разгледа най-внимателно предявените пред нея и пред другите постоянни комисии искания от някои министерства, комитети, ведомства, народни съвети и отделни народни представители за предвиждане на допълнителни средства за неотложни мероприятия. Във връзка с това в кръга на общите възможности на бюджета комисията предлага в проекта на държавния бюджет за 1965 г. да се направят следните изменения:

1. Да се намалят предвидените средства по проектите на бюджетите на министерствата, комитетите и ведомствата за непроизводителни разходи общо в размер на 900 хил. лева, както следва:

проектобюджетът на Министерството на народната просвета с 50 хил. лв.;

проектобюджетът на Министерството на финансите с 16 хил. лв.;

проектобюджетът на Министерството на правосъдието с 5 хил. лв.;

проектобюджетът на Главната прокуратура с 4 хил. лв.;

проектобюджетът на Министерството на външната търговия с 50 хил. лв.;

проектобюджетът на Министерството на селскостопанското производство със 130 хил. лв.;

проектобюджетът на Министерството на транспорта и съобщенията с 50 хил. лв.;

проектобюджетът на Министерството на народното здраве и социалните грижи с 20 хил. лв.;

проектобюджетът на Министерството на строежите с 40 хил. лв.;

проектобюджетът на Комитета по химия и металургия със 150 хил. лв.;

проектобюджетът на Комитета по машиностроене със 70 хил. лв.;

проектобюджетът на Комитета по енергетика и горивата със 100 хил. лв.;

проектобюджетът на Комитета по хранителната промишленост с 10 хил. лв.;

проектобюджетът на Главното управление по водното стопанство с 50 хил. лв.;

проектобюджетът на Академията на селскостопанските науки с 50 хил. лв.;

проектобюджетът на Комитета по културата и изкуството с 50 хил. лв.;

проектобюджетът на Комитета по леката промишленост с 15 хил. лв.;

проектът за финансиране на научноизследователската дейност с 40 хил. лв.

2. Да се увеличат средствата за проекто-проучвателни работи по проектобюджетите на министерствата, комитетите, ведомствата и окръжните народни съвети с 63 хил. лв., както следва:

по проектобюджета на Президиума на Народното събрание със 7 хил. лв.;

по проектобюджета на Министерството на външните работи с 16 хил. лв.;

по проектобюджета на Окръжния народен съвет — София, с 40 хил. лв.

3. Да се увеличат проектобюджетите на окръжните народни съвети за строителство на обекти по извънлимитен път с 822 хил. лв., както следва:

проектобюджетът на Окръжния народен съвет — Бургас, за поправка на пътя с. Карагеоргиево — с. Поляново, община Пирне, с 20 хил. лв.;

проектобюджетът на Окръжния народен съвет — Враца: за поправка и асфалтиране на пътя Мездра—Горна Кремена—Роман със 100 хил. лв. и за асфалтиране на пътя с. Невянино — с. Борован с 5 хил. лв.;

проектобюджетът на Окръжния народен съвет — Коларовград, за направа на пътя Мадара — Марково с 50 хил. лв.;

проектобюджетът на Окръжния народен съвет — Кърджали, за направа на пътища от с. Комунига до с. Безводно — 25 хил. лв. и от с. Чам дере до с. Русалско — 25 хил. лв.;

проектобюджетът на Окръжния народен съвет — Ловеч, за направа на пътища в с. Бели Осъм и благоустрояване банята и района около нея с 30 хил. лв.;

проектобюджетът на Окръжния народен съвет — Михайловград, за водоснабдяване на с. Долна Вереница с 10 хил. лв.;

проектобюджетът на Окръжния народен съвет — Пазарджик, за довършване на пътя Панагюрище — Оборище с 60 хил. лв.;

проектобюджетът на Окръжния народен съвет — Пловдив, за направа на пътя с. Яворово—с. Добролък с 20 хил. лв.;

проектобюджетът на Окръжния народен съвет — Силистра, за направа на пътя с. Сяново — с. Нова Черна с 30 хил. лв.;

проектобюджетът на Окръжния народен съвет — Сливен, за довършване на културния дом в с. Коньово с 15 хил. лв. и за преустройство на сгради за психо-неврологичен дом в с. Твърдица с 40 хил. лв.;

проектобюджетът на Окръжния народен съвет — Смолян, за довършване банята в с. Проглед с 2 хил. лв. и за направа на пътя в с. Повелско с 15 хил. лв.;

проектобюджетът на Окръжния народен съвет — София, за корекция на реката в с. Бухово с 80 хил. лв., за асфалтиране на пътя, свързващ Цариградското шосе с Ботевградското шосе през с. Равно поле с 50 хил. лв., за направа на пътя с. Своде — с. Калугерово с 50 хил. лв. и за направа на пътя с. Бучин проход — с. Искрец с 50 хил. лв.;

проектобюджетът на Окръжния народен съвет — Търново, за направа на пътя кв. Калтинец — ДЗЗ — Горна Оряховица с 50 хил. лв., за укрепване къщата-паметник на културата в с. Арбанаси с 15 хил. лв. и за направа на пътя с. Върбица — с. Писарево с 50 хил. лв.;

проектобюджетът на Окръжния народен съвет — Хасково, за направа на пътя с. Воден — гр. Димитровград с 25 хил. лв. и за водоснабдяване на с. Воден с 5 хил. лв.

4. Предложените увеличения на разходите по проектобюджетите на министерствата, комитетите, ведомствата и окръжните народни съвети за 1965 г. в размер на 885 хил. лв. да се покрият от намаленията, посочени в т. 1 на настоящото предложение.

Поради предлаганите от постоянните комисии изменения и допълнения към проекта на държавния бюджет за 1965 г., които ви докладвах, както и поради предлаганите изменения и допълнения на проекта на държавния народностопански план, които др. Стоян Гюров съобщи в съдоклада си, в чле-

нове 1, 2, 3, 4, 5, 6 и 7 на законопроекта за бюджета, ако предложенията се приемат, трябва да се направят следните изменения:

1. В чл. 1 сумата на приходите от 3 130 976 000 лева да се увеличи на 3 132 253 000 лв., сумата на разходите от 3 115 746 258 лв., да се увеличи на 3 119 960 158 лева, а сумата на превишението на приходите над разходите — от 15 229 742 лева да се намали на 12 292 842 лева.

2. В чл. 2 сумата 2 288 719 000 лв. да се увеличи на 2 289 996 000 лв.

3. В чл. 3 сумата 1 622 914 000 лв. да се намали на 1 622 527 000 лв.

4. В чл. 4 сумата 883 931 000 лв. да се увеличи на 885 852 000 лв.

5. В чл. 5 сумата 74 063 000 лв. да се увеличи на 74 077 000 лв.

6. В чл. 6 сумата на приходите от 2 360 935 000 лв. да се увеличи на 2 362 631 000 лв., сумата на разходите от 2 345 705 258 лв., да се увеличи на 2 350 338 158 лв., а превишението на приходите над разходите от 15 229 742 лв. да се намали на 12 292 842 лв.

7. В чл. 7 сумата на приходите и разходите по бюджетите на народните съвети от 527 802 668 лв. да се увеличи на 532 574 568 лв.

Другарят Стоян Гюров докладва предложенията на комисиите и за други изменения на проекта на плана. Ако тези предложения бъдат приети от Народното събрание, те ще дадат отражение по бюджетите на министерствата, комитетите, ведомствата и окръжните народни съвети и в крайна сметка — частични изменения в приходите и разходите на държавния бюджет за 1965 г.

Във връзка с това комисията предлага член 8 от законопроекта да се измени, като добие следната редакция:

„Член 8. Министърът на финансите да отрази в бюджетите и финансовите планове на министерствата, комитетите, ведомствата и окръжните народни съвети промените, които произтичат от измененията в държавния народностопански план за 1965 г.“

Другарки и другари народни представители! Комисията по народностопанския план и държавния бюджет при Народното събрание предлага да бъде утвърден представеният от Министерския съвет бюджет на Народна република България за 1965 г. с предложените от нея изменения и допълнения. *(Ръкопляскания)*

Председателствуващ Светла Даскалова: Другарки и другари народни представители!

Поради напредналото време и за да се даде възможност на желаещите да се изкажат по разглежданите законопроекти, да проучат подробно изнесените доклади, Бюрото предлага с това да приключим днешното заседание на Народното събрание, като разискванията по разглежданите законопроекти започнат в следващото заседание на Народното събрание, което да се състои утре от 9 часа сутринта.

Има ли друго предложение? — Няма.

Които са съгласни с предложението на Бюрото, моля да гласуват. Мнозинство, приема се.

Закривам заседанието.

(Закрито в 18 ч. 40 м.)

Председател: **Фер. Козовски**

Подпредседател: **Св. Даскалова**

Секретар: **Ив. Мирчева**

Парламентарен стенограф: **В. Йонков**